

ORTA ÇAĞ AVRUPASI'NIN BİR BİLİNMEYENİ: OTTO RÖNESANSI**Pınar ÜLGEN*****Banu ÇETİN ÜNAL******Özet**

Orta Çağ, bir değişim çağıdır. Her uygarlıkta bu değişim, farklı şekilde gözlemlenmektedir. Bu çağın gizemiyle birlikte bu değişimler de yeniliklere neden olmuş ve çok çeşitli Rönesansların oluşumuna sahne olmuştur. Dolayısıyla Büyük Otto ve onun ardılları ve torunları olan II. Otto ve III. Otto dönemleri olan Otto dönemleri Karolenj ile Romanesk sanatı arasında bir geçiş dönemi olup aynı zamanda bu dönem sanatındaki iyileştirmelerden dolayı Otto Rönesans'ı olarak adlandırılmaktadır. Bu Rönesanslardan biri de Otto Rönesansı'dır. Rönesans, kelime anlamı olarak yeniden doğuş demektir. Dolayısıyla Orta Çağ'daki her Rönesans, Avrupa için bir yeniden doğuş anlamına gelmekteydi. Otto dönemi Rönesans'ı ise Karolenj Rönesansı'ndan sonra XII. Yüzyıl Rönesans'ına gidilen yolda yapılan yenilikleri içermektedir. Çünkü bu dönemde hem sanatsal hem de mimari alanında önemli gelişmeler olmuş ve çeşitli teknikler geliştirilmiştir. Bu da sonraki Rönesanslara zemin hazırlamıştır. Bu yeniliklerin yapımında da Otto hanedanlığı dönemindeki siyasi olayların ve yönetim şekillerinin de büyük etkisi vardır. Bu çalışmamızda ise Otto Rönesans'ını hazırlayan koşulları ve bu Rönesans'ın etkilerini ve hangi alanlarda değişim yaşandığını değerlendirmeye çalışacağız.

Anahtar Kelimeler:Orta Çağ, Avrupa, Otto Hanedanlığı, Rönesans.

AN UNKNOWN OF THE MEDIEVAL EUROPE: OTTO RENAISSANCE**Abstract**

The Middle Ages is an era of change. In every civilization, this change is observed differently. These changes, together with the mystery of this age, have led to innovations and the formation of a wide variety of Renaissance periods. Thus, Otto I and his successors and grandchildren, Otto II and Otto III, were the transition periods between the Carolingian and the Romanesque art, and were also called the Otto Renaissance because of the improvements in his art. One of these Renaissance periods is the Otto Renaissance. Renaissance means rebirth as word meaning. So every Renaissance in the Middle Ages was a rebirth for Europe. The Renaissance of the Otto period includes the innovations made on the way to the Renaissance of the 12th century

*Doç. Dr., Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü, Tokat, ulgenpinar@gmail.com

**Doktora Öğrencisi, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tokat, banunal@hotmail.com

after the Carolingian Renaissance. In this period, there have been important developments in both artistic and architectural fields and various techniques have been developed. In this period, there have been important developments in both artistic and architectural fields and various techniques have been developed. This prepared the ground for the next Renaissance. In the making of these innovations, the political events in the period of the Otto dynasty and management have a great effect. In this study, we will try to evaluate the conditions that have prepared the Otto Renaissance and the effects of this Renaissance and the changes in which areas.

KeyWords: Middle Ages, Europe, The Dynasty of Otto, Renaissance.

Giriş

Orta Çağ Avrupa'sı genel itibariyle hanedan hâkimiyetinin etkisi altında bulunmaktaydı. Bu hanedanlardan Sakson olan Otto hanedanlığının tarih sahnesine çıkışı, Otto Rönesans'ının da hazırlayıcısı olmuştur. Otto Rönesans'ı, bir nevi Karolenj Rönesans'ından sonra Avrupa'nın hanedan bağımlılığının göstergesi gibi görünse de sanatsal ve mimari alanda Avrupa'yı şekillendiren dört önemli Rönesans'tan birini oluşturmaktadır. Oluşum aşaması çok sancılı olsa da hem bir devam hem de XII. yüzyıl Rönesans'ının zeminini hazırlaması açısından önemlidir. Şöyle ki; bu süreçte Avrupa'nın kuzey ve orta kesiminde yerleşik olarak bulunan Saksonlar, Charlemagne tarafından Hristiyanlaştırılmaya çalışılmıştır.¹Ancak Saksonlar, bu harekete karşı gelmişler ve kendi inançlarını korumaya çalışmışlardır. Bu duruma öfkelenen Charlemagne, baskıyı arttırmıştır. Hatta Charlemagne, bu mücadele sırasında 4,500 Sakson mahkûmunu infaz etmiştir.²Bu arada Charlemagne tarafından zorla Hristiyanlaştırılmaya çalışılan Saksonya halkı, Frank imparatorluğu içinde güç kazanmaya başlamıştır. Dükler, 919 yılında I. Heinrich'i Almanların Kralı olarak seçmişlerdir. Bu durum, Orta Çağ Almanya tarihine egemen olacak olan Otto hanedanının yükseliş dönemini başlatmıştır.³

Otto Hanedanlığı'nın Yükselişi

Otto Rönesans'ını anlayabilmek için öncelikle Otto döneminin siyasi olarak oluşum sürecine bakmak gerekir. Şöyle ki; I. (Büyük) Otto'nun babası olan I.Henrich, Dan, Slav ve Macarların istilalarından korunmak için doğu sınır bölgelerini ele geçirmiş ve yeni yerleşimler ve şehirler kurarak Saksonya'yı güçlü bir bölge haline getirmiştir.⁴Aslında I.Heinrich ölmeden önce üç oğlu olmasına rağmen tahtın varisi olarak Otto'yu belirlemiştir. Ancak bu durum, pek hoş

¹ Peter Johanek, *Die Sachsenkriege Karls des Großen und der Besuch Papst Leos III. in Paderborn 799 im Gedächtnis der Nachwelt*, 2000, s.21.

²Stephen Flurry, "The Unholy Roman Empire", *Germany and the Holy Roman Empire*, Amerika 2007, s. 17.

³Jason P.Coy, *A Brief History Of Germany*, Facts On File, An imprint of Infobase, New York 2011, s.32.

⁴Gordon Kerr, *Charlemagne'dan Lizbon Antlaşması'na Avrupa'nın Kısa Tarihi*, (çev: Cumhur Atay), Kalkedon yay., İstanbul 2011, s.24.

karşılanmadı. Otto'nun üvey erkek kardeşi Thankmar ve küçük kardeşi Heinrich ile ilk kraliyet yıllarında zaten bir taht mücadelesi başlamıştı. Bu mücadeleler ve aile içi kavgalar, onun egemenliğini tehlikeye sokmuştu. I. Henrich'nin ölümü üzerine I. Otto'nun hâkimiyeti başlamıştır. I.Henrich'in ve Azize Mathilde'nin oğlu olan I.Otto'nun saltanatının başlamasıyla uzun süre hüküm süren Karolenj hanedanlığının sonu gelmiş ve böylece Frank monarşi tarihinde önemli bir değişiklik olmuştur.⁵Yani Otto, 936 yılında Doğu Fransa Kralı, 951 yılında İtalya Kralı ve 962 yılında ise Roma-Alman İmparatoru olmuştur.⁶ I. Otto babası gibi idealist bir kişiliğe sahipti. Çünkü hem babasının başarıları üzerine yeni şeyler inşa etmeye, hem de Orta Avrupa'da güçlü bir Cermen krallığı yaratmaya ve de kraliyet otoritesini desteklemeye çalışmıştır.⁷

Bunlarla uğraşılırken bir başka tehdit olan Macarlar ortaya çıkmıştır.⁸ Bu halk, 895 yılından sonra Baverya, Thüringia, Saksonya, Schwaben ve Frankonya'yı 100 yıl boyunca düzenli bir şekilde yakıp yıkmışlardır.⁹Macarların bir bakıma Avrupa'daki ilerleyişini durduran Büyük Otto yani Saksonların büyük kralı I. Otto olmuştur diyebiliriz. Eğer I. Otto, Macarları yenilgiye uğratmamış olsaydı; onların Avrupa'yı yakıp yıkması, ele geçirmesi ve yağmalaması kaçınılmaz olabilirdi.¹⁰

Dolayısıyla Macarları yenen I. Otto, “son barbar istilasını püskürten kral” olarak tarihe geçmiş ve Macarlar üzerindeki başarısı Avrupa'da aristokratlar ve din adamları tarafından saygınlık kazanmasına vesile olmuştur.¹¹ Macarlar karşısında elde ettiği başarıdan dolayı “Anavatan'ın Babası” olarak da adlandırılan imparatorun I. Otto olduğu söylenmektedir.¹²Ayrıca I. Otto,“Hristiyanlığın kurtarıcısı” unvanını da almıştır.¹³Lechfeld zaferinin ardından I. Otto'nun tebaası, Tanrı'nın onun yanında olduğuna ikna olmuşlardır. Daha savaş alanındayken askerleri I. Otto'yu Tanrı tarafından gönderilen Hristiyan dünyasının başkanı olarak ilan edip selamlamışlardır. Macarlar üzerinde elde ettiği kanlı yenilgi de bunun bir kanıtı olarak görülmüştür.¹⁴

Aynı yıl içinde I.Otto, Slavlar üzerinde de başarılı girişimlerde bulunmuştur.¹⁵Elbe ile Oder arasındaki Slav halklarını egemenlik altına almak için çalışmıştır.¹⁶ I. Otto da babası I.

⁵Bernd Schneidmüller, “Imperium und Pergament-Wege zum Heiligen Römischen Reichs”, *Pracht auf Pergament. Schätze der Buchmalerei von 780 bis 1180*, Münih 2012, s.38.

⁶Ernst Erich Metzner-Susanne Habel, “Kaiser Otto I. Und seine Sprößlinge”, *Sudetendeutsche Zeitung*,S.32, 2014, s.9.

⁷Jason P.Coy, *A Brief History Of Germany*, s.33

⁸Giulio Sodano, “Macar Krallığının Doğuşu ve Latin Hristiyanlığını Kabul Edişi”, *Orta Çağ Katedraller, Şövalyeler, Şehirler*,(Ed: Umberto Eco),(çev:Leyla Tonguç Basmacı), Alfa yay, İstanbul 2014, s.115.

⁹Francesco Storti, “IX ve X yüzyıllarda Saldırıları ve İstilalar”, *Orta Çağ Barbarlar, Hristiyanlar, Müslümanlar*, (Ed: Umberto Eco),(çev:Leyla Tonguç Basmacı), Alfa Yay, İstanbul 2015, s.228-229.

¹⁰Jason P.Coy, *A Brief History Of Germany*, s.33.

¹¹ İzzet Çıvgın, *Orta Çağ Tarihi*, Maya Akademi Yayınları, Ankara 2008, s.196.

¹²Nils Klawitter, Dietmar Pieper, *Das Reich der Deutschen Wiewireine Nation wurdenty*, Deutsche Verlags-Anstalt, Almanya- Münih 2016, s.19.

¹³Ernst Erich Metzner-Susanne Habel, “Kaiser Otto I. Und seine Sprößlinge”, s.9.

¹⁴ Susan Wise Bauer, *Orta Çağ Dünyası Roma İmparatoru Büyük Constantinus'un Hristiyanlığı Kabul Etmesinden I. Haçlı Seferi'ne*, (çev: Mehmet Morali),Alfa Yayınları, İstanbul 2014, s.590

¹⁵Ernst Erich Metzner-Susanne Habel, “Kaiser Otto I. Und seine Sprößlinge”, s.9.

Heinrich gibi Slavları egemenliği altına almak istiyordu. Bu sebeple Slavlara boyun eğdirip Oder'a giden toprakları ele geçirmiş ve onları Hristiyanlığa kazandırmıştır. Ayrıca Slavların yanında aynı zamanda Danimarkalılarda Hristiyanlığı kabul etmeye zorlanmışlardır.¹⁷

Bu arada ele geçirilmek istenen Hildesheim bölgesi de sadece en son teknolojiye sahip olan sanatsal ve teknolojik bir üretim bölgesi değil, aynı zamanda politik ve coğrafi bakımdan da önemli bir nokta da bulunmaktaydı. Hildesheim, putperest Slavları fethetmek ve Hristiyanlığa dönüştürmek için kilisenin ve kralların ortak mücadelesinde bir sınırdı. Slavlarla mücadele sürecinde 915 ve 922 yıllarında bu bölge, Macaristan kökenli Slavların saldırı hedefinde bulunmaktaydı. Ancak piskopos Bernward zamanında asıl endişe verici olan unsur, Macar Slavları değil, kuzey ve batıdaki Slav topluluklarıydı ve bunlar, Otto imparatorluğuna sürekli saldırılarda bulunmaktaydılar.¹⁸ Slavlar, Elbe nehrinin ötesindeki toprakları işleyen ve puta tapan yerleşik yaşayan halklardı. Merseburg Thietmarı Slavlar'ı daha sonra tamamen terk edilmiş olarak nitelendirmişti. Şöyle ki: “Bir zamanlar Tanrı'yi reddetmeye cesaret etmiş ve aptalca kendi yaratıcısı yerine kendi yaptıkları anlamsız putlara ibadet etmeyi seçmişti.”¹⁹

Slavlarla mücadele anlaşılacağı üzere hiç kolay olmamıştı. Bu savaş, X. yüzyıl boyunca sürmüştü. Sakson kralları Alman etkisini ısrarla doğuya yaymaya kararlıydılar. Sakson baskısı Elbe'yi aşmış Holstein'a ve buradan kuzeyde Schleswig üzerinden Danimarkalılar üzerine ve diğer çeşitli Slav kabileleri üzerinde etkisini göstermiştir. Fakat I. Otto, saltanatının başlarından itibaren daha da ileriye gidip Slav bölgelerini kolonileştirmek ve Hristiyanlaştırmak niyetindeydi.²⁰

Bunun yanı sıra I. Otto'nun, 936 yılında Aachen'de yani Charlamagne'nin sarayında kral olarak taç giymiş olması, Doğu frank imparatorluğunu Charlemagne'dan devralmış olduğunun da bir göstergesi idi.²¹ Bu durum, dikkat edilecek olunursa Otto'nun aslında Charlemagne'nin izlerini silmek istemediğine ve Emperyal birlik düşünüyü yeniden canlandırmak istediğine bir kanıt olarak kabul edilebilir.²² Taç giymesiyle birlikte Alman Kralı olarak anılan Büyük Otto olarak ta bilinen I. Otto, Avrupa'daki politik arenaya hükmeden uzun bir Alman imparatorluğunun temellerini

¹⁶Jason P.Coy, *A Brief History Of Germany*, s.33.

¹⁷Hans Delbrück, *Die Weltgeschichte für Alle Nach dem Werke von Das Mittelalter*, (düz: Konrad Molinski), Salzwasser, Berlin 1929, s.81.

¹⁸Ittai Weinryb , “Hildesheim Avant-Garde: Bronze,Columns, and Colonialism”, *Speculum Medieval Academy of America*, c.93, S.3, july 2018, s.747.

¹⁹Ittai Weinryb, “Hildesheim Avant-Garde: Bronze,Columns, and Colonialism”, s.747.

²⁰Donald Matthew, *Orta Çağ Avrupası Atlaslı Büyük Uygarlıklar Ansiklopedisi*, (Çev.Mehmet Ali Kılıçbay.), c.VI. , İletişim yay, İstanbul 1998, s.80.

²¹Bernd Schneidmüller , “Sehnsucht nach Karl dem Großen Vom Nutzen eines toten Kaisers für die Nachgeborenen”, *Geschichte in Wissenschaft und Unterricht*, 2000, s.292.

²²Jacques Le Goff, *Avrupa'nın Doğuşu*, (çev: Timuçin Binder), Literatür yay., İstanbul 2017,s.47.

atmıştır.²³Charlemagne gibi I. Otto'nun taç giyme unsurları Eski Ahit'ten kopyalanmıştır. Törenin sembolleri, Otto'nun kendisini yüksek bir rahip kral olarak gördüğünü gösteriyordu.²⁴

I.Otto, siyasi gücünü arttırmak için ilk evliliğini Kraliyet soyundan gelen Edith ile yapmıştır. Edith, kocasının itibarını arttırmış ve ona Avrupa kraliyetinde geniş akrabalık bağları kazandırmıştır.²⁵

951 yılında ise I. Otto, Alpleri aşarak İtalya'ya girmiş; fakat imparatorluk tacını elde edememiştir.²⁶ Zaten İtalya'daki imparatorluk tacı, büyük bir tartışmaya sebep olmuştur. Çünkü taç, ilk olarak Rudolf, Hugue ve Provençalı Lothar'ın eline geçmiştir. Lothar'ın ölümünden sonra krallığı ele geçiren Ivrealı II. Berengarius Lothar'ın dul karısı Adelaide'yi hapsedirmiştir. Ancak vasallarından biri onu serbest bırakarak Germen kralı Otto'dan yardım istemiş ve 951'de İtalya'ya ulaşan Otto, Berengarius'a bağlılık yemini ettirme koşuluyla tahtta kalmasına izin vermiştir. Ardından Adelaide ile evlenerek İtalya ile Germen Krallığı arasındaki ilişkilerde hanedan bağlantılarının önemini vurgulamıştır.²⁷Böylece I. Otto, taç giymeden kendisini hem Frankların hem de Lombardların kralı ilan etmiştir.²⁸

Macarları yenen Otto büyük bir saygınlık kazanmıştır. I. Otto'ya bağlılık yemini ederek İtalya tahtında kalan Berengar, iktidarını sağlamlaştırmak için Papalık topraklarına saldırmıştır. I. Otto, Berenger'in Papa'yı selamlamasını istemiş; fakat Berenger, bunu yapmamıştır.²⁹ Bunu üzerine Berenger'den kurtulmak isteyen Papa'nın çağrısı üzerine imparatorluk tacıyla ödüllendirilme koşuluyla I. Otto, Roma'ya hareket etmiştir. Fakat Otto, Roma'ya hareket etmeden önce tahtın boş kalmaması adına Adelaide'den olan oğlunu II. Otto adıyla Almanya krallığı tahtına oturtmuştur.³⁰ Papa'nın çağrısı üzerine I. Otto, 961'de İtalya krallığını fethetmiş ve imparatorluğunun sınırlarını İtalya'nın kuzeyine, doğusuna ve güneyine kadar uzatmıştır.³¹ I.Otto, 2 Şubat 962'de, St. Peter Kilisesi'nde gerçekleşen taç giyme töreninden itibaren Papa'nın ona vereceği emperyal itibar ile Doğu-Frank Alman krallığına bağlı kalmıştır.³²

²³Stephen Flurry, "The Unholy Roman Empire", *Germany and the Holy Roman Empire*, s. 18.

²⁴Brad Macdonald, *The Holy Roman Empire in prophecy*, Philadelphia Church of God.,Amerika 2015, s.69.

²⁵Bernd Schneidmüller, "Otto Der Grosse (936-973)",*Die Deutschen Herrscher Des Mittelalters. Historische Portraits von Heinrich I. Bis Maximilian I. (919-1519)*, Beck, Münih 2003, s.40.

²⁶Marcella Raiola, "Anarşi Döneminde Papalık", *Orta Çağ Barbarlar, Hristiyanlar, Müslümanlar*, (Ed: Umberto Eco), (çev:Leyla Tonguç Basmacı), Alfa Yay, İstanbul 2015, s.247.

²⁷Catia Di Girolama, "Sakson Hanedanı ve Kutsal Roma İmparatorluğu", *Orta Çağ Barbarlar, Hristiyanlar, Müslümanlar*, (Ed: Umberto Eco),(çev:Leyla Tonguç Basmacı), Alfa Yay, İstanbul 2015, s.249.

²⁸Hermann Kinder-Werner Hilgemann, *Dünya Tarihi Atlası Cilt I Başlangıçtan Fransız Devrimi'ne Kadar*, (Çev: Leyla Uslu), Odtu Yayıncılık, Ankara 2006, s.143.

²⁹Joseph Wilson, "Holy Anointment and Realpolitik in the Age of Otto I", James Madison University, s.6.

³⁰İzzet Çıvgın, *Orta Çağ Tarihi*, s.196.

³¹Ernst Erich Metzner-Susanne Habel, "Kaiser Otto I. Und seine Spröbllinge", s.9.

³²Claudia Zey, "Papsttum und Investiturstreit", *Heiliges Römisches Reich Deutscher Nation 962 bis 1806: Von Otto dem Großen bis zum Ausgang des Mittelalters: Essays*. (Zurich Open Repository and Archive), Sandstein yayınevi, Zurich 2006, s.147-157; Christopher Kleinhenz, *Medieval Italy An Encyclopedia*, (yardımcı ed:John W. Balkler, .Gail Geiger, Richard Lansing), Routledge Taylors& Francis Group, New York 2004, s.810.

Böylece Otto tarafından fethedilen topraklarda yeni piskoposluklar inşa edilmeye başlandı: Brandenburg, Havelberg, Merseburg, Zeitz, Meissen ve Holstein'deki Oldenburg.³³ Otto, Lechfeld zaferinden sonra en sevdiği ikamet yerlerinden olan Madgeburg'da bir başpiskoposluk kurmak istemiştir.³⁴ Bu başpiskoposluğun kurulması, I. Otto için Slavların Hristiyanlaşması adına çok önemli idi. Aslında I. Otto, doğudaki tüm Slavların Hristiyanlaşmasını sağlayacak yeni bir eyalet yaratmayı amaçlamıştır. Magdeburg'u bunun için biçilmiş kaftan olarak görmüştür. Magdeburg, Aachen'deki Aix-la-Chapelle veya İstanbul'a rakip I.Otto'nun doğudaki "Yeni Roma'sı" olacaktı.³⁵ Slavların Hristiyanlaştırılması amacıyla Brandenburg, Havelberg, Merseburg, Zeitz, Meissen, Schleswig ve Oldenburg'da kurduğu piskoposlukları Magdeburg Başpiskoposluğuna bağlamıştır.³⁶ I.Otto'nun "tüm Slav dünyası" nı Magdeburg başpiskoposluğuna tabi kılma planı, "bir Alman devlet adamının Doğu ile ilgili olarak aldığı en kapsamlı plan" ı olarak bilinmektedir.³⁷

Çünkü Harz çevresindeki bazı arazilerde I. Otto hanedanının önemli merkezleri bulunmaktaydı. Bunlardan bazıları; Gandersheim, Ouedlinburg ve Magdeburg idi.³⁸ Özellikle Magdeburg, Elbe Nehri'nin batı yakasında, Slav ve Hristiyan toprakları arasında bir sınır çizgisi olan bir bölgesi olmasının yanında batı ve doğu ticaretini kolaylaştıran bir sınır yerleşimi idi. I. Otto, kilisenin batıda sahip olduğu zenginliğine ve etkisine karşı doğuda Saksonya için bir denge kurmak amacıyla Magdeburg'u yeniden güçlendirmeye çalışmıştır. Daha sonraki süreçte I. Otto, Papa'nın desteğiyle, 968'de Magdeburg'un bir başpiskoposluğa yükselmesini sağlamıştır. Magdeburg kentinde yeni manastırlar kurulmuş ve aynı şekilde I. Otto, Trier'deki eski keşiş Weissenburglu Abbot Adalbert'i, Magdeburg'daki ilk başpiskopos olarak seçmiştir.³⁹

Burada dikkat çeken nokta, Otto'nun Papa'ya yardımı idi. Çünkü bu yardım, Papa'yı kurtarmıştı; ama Otto'nun gücünün artması da zamanla Papa'yı endişelendirmeye başlamıştı. Bu nedenle daha önce kısaca bahsi geçtiği üzere imparatorluk tacı karşılığında Papa, Otto'dan bir yemin etmesini istedi: "Sizin yetki alanınızda ya da Romalıların yetki alanında bulunan konularda, sizin onayınız olmadan yasa ya da kural koymayacağım ve elime geçen Aziz Petrus'a ait tüm toprakları size iade edeceğim." Bu topraklar çok özenli bir şekilde Roma ve çevresindeki topraklar, Ravenna ve limanı, Korsika Adası ve diğer başka isimli kasaba, kale ve kentler olarak sıralanmıştı.

³³Hans Delbrück, *Die Weltgeschichte für Alle Nach dem Werke von Das Mittelalter*, s.81.

³⁴Donald Matthew, *Orta Çağ Avrupası Atlaslı Büyük Uygarlıklar Ansiklopedisi*, s.80.

³⁵Bernd Schneidmüller, "Imperium und Pergament-Wege zum Heiligen Römischen Reichs", *Prachtauf Pergament. Schätze der Buchmalerei von 780 bis 1180*, s.38; Donald Matthew, *Orta Çağ Avrupası Atlaslı Büyük Uygarlıklar Ansiklopedisi*, s81.

³⁶Hermann Kinder, -Werner Hilgemann, *Dünya Tarihi Atlası Cilt I Başlangıçtan Fransız Devrimi'ne Kadar*, s.143.

³⁷ Frank Helzel, *Hummlers Und Hitlers Symbolpolitik Mit Mittelalterlichen Herrschern König Heinrich I. (919-936) Und Kaiser Otto I. (936-973) In Ihren Nationalgeschichtlichen Rollen Im Schlussteil Des Zweiten Dreissigjährigen Kriegs 1914-1945*, Bad Wildungen, November 2011, s.8.

³⁸Bernd Schneidmüller, "Imperium und Pergament-Wege zum Heiligen Römischen Reichs", *Prachtauf Pergament Schätze der Buchmalerei von 780 bis 1180*, s.38.

³⁹Phyllis R.Brown - Stephen L. Wailes, *A Companion to Hrotsvit of Gandersheim(fl. 960) Contextual and Interpretive Approaches*, C.34, Brill, Leidan Boston 2013, s.17-19.

Buralar Papalık için önemliydi çünkü Papa, bu toprakları hem yönetiyor hem de buralardan vergi topluyordu. Yemin, “ *tüm bunlara sahip olduğunuzu onaylıyoruz, bunlar sizin hak, mülkiyet ve denetiminiz altında kalacak ve ardıllarımızdan herhangi birisi, hangi gerekçeyle olursa olsun, bu adı geçen eyalet, kent ve kale, köy, bağlı topraklar, bölgeler ve malları ya da vergileri sizin elinizden almayacak ya da üzerlerindeki yetkinizi azaltmayacaktır*”⁴⁰ diye devam etmiştir.

Ancak I. Otto, kendisi yerine bir elçi göndererek bu yemini etmiştir. Dolayısıyla bu durum, onun bu yemini etmekteki isteksizliğine bir işaretti.⁴¹ Bu isteksizlik, onun güçlenmesinden korkan Papa’yı harekete geçirmişti. Papa XII. Johannes, taç giyme töreninin üzerinden bir yıl geçmeden I. Otto’ya karşı daha önce düşman olduğu II. Berenger ile ittifak yapmış ve gücünden endişe ettiği I. Otto’yu tahtından indirmeye çalışmıştır. Fakat işler, biraz değişmiş ve I. Otto, yeterli siyasi güce sahip olduğunu anlamıştı. Bunun üzerine imparator, Roma üzerine yürümüş ve Papa’yı görevinden almıştır.⁴²

Böylece I. Otto, her ne kadar İtalya’nın kralı olduysa da gerçekte Roma, başlı başına bir papalık devletiydi ve imparatorlar, Papa seçimine müdahale edemiyordu. Yani imparatorların Papa’yı atama yetkisi yoktu.⁴³ I. Otto, kendini korumak için papalık ile arasındaki ilişkiyi ortaya çıkaran *Privilegium Ottonianum*’u (Otto Ayrıcalığı) yayınladı.⁴⁴ “Bu belge, papalık makamına seçilen kişinin kutsanmasından önce imparatora Papalık adayını değerlendirme ve onaylama hakkı öngören bir belgedir.”⁴⁵

I.Otto, *Privilegium Ottonianum* çerçevesinde XII. Johannes yerine Papa VIII. Leo’yu atamış ve ondan yeni bir açıklamada bulunmasını istemiştir. Leo “ *Biz, Leo, Psikopos, Tanrı’nın hizmetkarlarının hizmetkari,*” diye buyuruyordu, “*Roma’nın tüm rahipleri ve halkıyla birlikte, havarilerden aldığımız yetkiyle, Almanların kralı I.Otto’ya ve onun İtalya tahtındaki ardıllarına, ebediyen, papanın ardılına belirleme ve papayı, başpiskoposları ve piskoposları atama yetkisini veriyoruz... atamalarını ve takdislerini o verecektir.*”⁴⁶ diyerek İmparator’a gelecekteki papaları seçme yetkisinin önünü açmıştır. Böylece I. Otto, Hristiyan Kilisesi’nin önderini seçme yetkisini

⁴⁰ Susan Wise Bauer, *Orta Çağ Dünyası Roma İmparatoru Büyük Constantinus’un Hristiyanlığı Kabul Etmesinden I. Haçlı Seferi’ne*, s.591.

⁴¹ Susan Wise Bauer, *Orta Çağ Dünyası Roma İmparatoru Büyük Constantinus’un Hristiyanlığı Kabul Etmesinden I. Haçlı Seferi’ne*, s.591.

⁴² İzzet Çıvgın, *Orta Çağ Tarihi*, s.196.

⁴³ Susan Wise Bauer, *Orta Çağ Dünyası Roma İmparatoru Büyük Constantinus’un Hristiyanlığı Kabul Etmesinden I. Haçlı Seferi’ne*, s.593.

⁴⁴ Joseph Wilson, “Holy Anointment and Realpolitik in the Age of Otto I”, s.6.

⁴⁵ Marcella Raiola, “Anarşi Döneminde Papalık”, *Orta Çağ Barbarlar, Hristiyanlar, Müslümanlar*, s.247.

⁴⁶ Susan Wise Bauer, *Orta Çağ Dünyası Roma İmparatoru Büyük Constantinus’un Hristiyanlığı Kabul Etmesinden I. Haçlı Seferi’ne*, s.593.

ele geçirmişti. Şimdi Otto, sadece Romalıların İmparatoru olarak kalmamış, Kiliseyi de kendi himayesine almış, kapıları açmış ve dolayısıyla artık Otto, ilk “*Kutsal İmparator*” olmuştur.⁴⁷

Zaten I. Otto, yönetime geçer geçmez kurnaz bir hükümdar olduğunu kanıtlamış ve Almanya’daki politik kudretini yavaş yavaş kibirli asaleti ile birleştirmiştir ve güçlü papazları güvenilir kraliyet yöneticileri olarak kullanmıştır.⁴⁸I. Otto, her türlü fırsattan nasıl yararlanacağını çok iyi bilen bir imparatordu. Kendisi renkli bir kişilik olduğu gibi ordusu da renkli bir gruptan oluşuyordu. Kurduğu orduda Saksonlar, Baveryalılar, Swablılar, Franklar ve Bohemyalılar vardır.⁴⁹

Hem Karolenjler hem de Büyük Otto, Roma İmparatorluk geleneğini (*imperium Romanum*) devam ettirdiler.⁵⁰Modern Almanya’nın kuruluşunu sağlayan ve imparatorun aşırı hâkimiyeti altında, Doğu Frankları, Alemannileri, Bajuvarileri, Saksonlar, Thuringianlar ve çeşitli Alman kavimlerinin hükümdarlarını bir araya toplayan bugün ki Almanya olarak bilinen alanı Kutsal Roma imparatorluğu adı altında birleştirmeye çalıştılar.⁵¹

Çağdaşları tarafından yeni bir Charlemagne olarak görülen Otto imparatorluğun kurtarıcısı olarak görülür. Bu durum kaynaklarda imparatorluğun yenilenmesi (*renovatio imperii*)olarak geçer. Otto da Charlemagne’a benzer şekilde kilise iktidarı ile sivil iktidarın birbirine bağlı olmasını gerekli kılar; idari ekibin ve ruhban sınıfının eğitiminde kültürün önemini işaret etmiştir. Ayrıca evrenselci ve “Romalı” arzulara sahiptir. Bütün bu benzerliklerin yanında I. Otto, aynı zamanda papalığın prestijini geri kazandırmayı amaçlamıştır. Bunun yanında kendini kilisenin savunucusu olarak ta görmekteydi.⁵²

Böylece Büyük Otto, 962 yılında Papa’nın elinden taç giyerek İmparatorluğun restorasyonunu gerçekleştirmiş oldu. Bundan dolayı diğer Avrupa monarşileri üzerinde meşruiyet avantajı da elde etmişti.⁵³Hatta bunun etkisiyle yaklaşık 1000 yıl boyunca krallar, kendilerini “Alman milletinin Roma imparatorları” olarak adlandırdılar.⁵⁴Yani I. Otto, yüzyıllar boyunca Alman kimliğini şekillendirmeye yardımcı olacak bir birleşmeyle imparatorluk unvanını elinde tutan Alman yöneticilerin bin yıllık geleneğini de başlatmış oldu.⁵⁵

⁴⁷Susan Wise Bauer, *Orta Çağ Dünyası Roma İmparatoru Büyük Constantinus’un Hristiyanlığı Kabul Etmesinden I. Haçlı Seferi’ne*, s.593.

⁴⁸Jason P.Coy, *A Brief History of Germany*, s.31.

⁴⁹Nils Klawitter, Dietmar Pieper, *Das Reich der Deutschen Wieweine Nation wurdenty*, s.19.

⁵⁰Bernd Schneidmüller, “Imperium und Pergament-Wege zum Heiligen Römischen Reichs”, *Prachtauf Pergament. Schätze der Buchmalerei von 780 bis 1180*, s.39.

⁵¹Jason P.Coy, *A Brief History of Germany*, s.31.

⁵²Marcella Raiola, “Anarşi Döneminde Papalık”, *Orta Çağ Barbarlar, Hristiyanlar, Müslümanlar*, s.247.

⁵³Jürgen Basedow, Klaus J.Hopt, Reinhard Zimmermann, *Handwörterbuch des Europäischen Privatrechts*, Band I (Abschlussprüfer-Kartellverfahrensrecht), Mohr Siebeck Verlag, Hamburg 2009, s.822.

⁵⁴Stephen Flurry, “The Unholy Roman Empire”, *Germany and the Holy Roman Empire*, s. 18.

⁵⁵Jason P.Coy, *A Brief History Of Germany*, s.31; Herrn Horst Fuhrmann, *Karl Ferdinand Werner Karl Der Große Oder Charlemagne? Von Der Aktualität Einer Über holten Fragestellung*, S.4, Der Bayerischen Akademie Der Wissenschaften, München 1995, s.36.

Buna karşılık I. Otto'nun Vatikan kilisesiyle ilişkilerini iyi tutma konusunda özel bir çabası olmamasına rağmen yine de Vatikanla ilişkisi hep iyi olmuştur. Lombardların kiliseye sürekli saldırıları ve Otto'nun Papa'ya yardımı sebebiyle Otto'nun baş savunucusu oldu. Avrupa'nın en güçlü imparatorlarından biri olması sebebiyle bu durum, Vatikan'ın da işine yaradı. Çünkü I. Otto, hızla Alman İmparatorluğu'nun sınırlarını genişletti. Kuzey İtalya'yı fethetti ve Avrupa'nın en güçlü hükümdarı oldu. Ayrıca yeni fethettiği bölgelere yeni Alman kolonilerini dikkatli bir şekilde yerleştirdi. Tabii ki bunlar, aynı zamanda Katolik kolonileriydi, yani Alman İmparatorluğu genişledikçe, kilisenin erişimi ve nüfuzu da artmaktaydı.⁵⁶

Aslında bu durum, Alman milliyetçiliğinin başlangıç noktasına işaret ediyordu. I.Otto Alman milliyetçiliğinin temellerini atan imparator olarak ünlenmiştir. Otto döneminden önce Almanlar, büyük ölçüde bölünmüşlerdi. Ancak kralları, Roma imparatorları olarak taçlandırılma hakkını kazandıklarında, emperyal bir ırk oldular ve Alman ismiyle gurur duymaya başladılar. Bu nedenle, daha sonra "Almanlar" ismi altında en karanlık dönemlerinde bile birbirlerinden hiç ayrılmayacak olan bir millet olma duygusuna sahip oldular.⁵⁷

Dikkat edilecek olunursa I. Otto, fethettiği bölgeleri yönetmek için kiliseyi bir araç olarak kullanmaktaydı. Kilisenin yöneticilerinden aldığı desteği arttırmakla kalmamış aynı zamanda kendi liderliğini de güvence altına almıştır. Hata bunun için yapılan bir düzenleme vardı şöyle ki; piskoposların bekar olması isteniyordu. Böylece kendi hanedanlarını kurmak için asla isyan etmeyeceklerdi.⁵⁸Bu şekilde Alman imparatorları ile Katolik papaları arasındaki ilişkiler, rekabet ve üstünlük mücadelesi olmadan zaman içinde gelişmiştir. Çünkü Alman imparatorları dünya egemenliğine giden yolun Roma'dan geçtiğini hep biliyorlardı.⁵⁹

Bundan dolayı Otto hanedanlığı, I. Otto'dan itibaren sürekli papalık ile sıkı bir ilişki içerisindeydiler. Hanedan üyelerinin hepsi, din adamlarını kurdukları devletin uygarlaştırıcı gücü olarak görürlerdi. Kilise, her ne kadar Otto hanedanlığıyla yakın ve sıcak bir ilişki içinde bile olsa onları destekleyen devletin varlığına rağmen kendi gücünü oluşturma çabasıydı. Bunun yanında bazı din adamları da kendilerini Tanrı bilimi üzerine yapılan tartışmaların içinde bulmuşlardır.⁶⁰Bu nedenle Sakson hanedanlarından oluşan imparatorluk Frank hanedanlığının kurduğu Karolenj imparatorluğuna göre daha uzun ömürlü olmuştur.

Genel olarak I. Otto'nun politikası kiliseyi düklerle karşı dengeleyici bir güç olarak kullanma üzerine kurulu idi; çünkü kral, piskoposların seçimini karara bağlayabilmekteydi. Ayrıca

⁵⁶Brad Macdonald, *The Holy Roman Empire inprophecy*, s.70.

⁵⁷Stephen Flurry, "The Unholy Roman Empire", *Germany and the Holy Roman Empire*, s.18

⁵⁸ Brad Macdonald, *The Holy Roman Empire inprophecy*, s.70-71.

⁵⁹Stephen Flurry, "The Unholy Roman Empire", *Germany and the Holy Roman Empire*, s.18-19.

⁶⁰Frederick B. Artz, *Orta Çağların Tini İS 200-1500 Tarihsel Bir Gözlem*, (Çev: Aziz Yardımlı), İdea Yay., İstanbul 2006, s.155.

Kilise malları hanedan mirasının kapsamına girmediği için bir dereceye kadar yeni piskoposluk makamına, seküler zenginlere göre kralın daha sadık hizmetkârları olarak güvenilebilirdi. Kilise mülkleri, Kral ve maiyetinin aralıksız süren yolculuklarında kalacakları uygun yerleri temin ediyordu. Bu yolculuklar, çok önemliydi; çünkü ancak ülkenin farklı kısımlarını şahsen ziyaret eden bir hükümdar otoritesini dile getirip sürdürebilirdi.⁶¹

I. Otto'nun imparator unvanı alması Bizanslıları pek fazla ilgilendirmiyordu. Hatta 972 yılında İtalya'daki bütün toprakların Otto tarafından fethedilmiş olması Bizanslıları rahatsız etmişti.⁶² Avrupa ve İmparatorluk isimleri, Karolenj geleneğinin devamı için kullanılmıştır. Bu yapının tek bir anlamı vardı; Liudprand, Konstantinopolis İmparatorlarını zayıf ve gülünç olarak tanımlayarak, Ottoluların İmparatorluk ihtişamına layık görünmesini sağlamıştır. Genel anlamda bu dönem, Otto hanedanlığının Bizans yöneticilerinin sahip olduğu tüm niteliklere sahip oldukları ve fiili imparatorlar olarak görüldükleri bir dönem olarak tanımlanmıştır.⁶³

Her ne kadar Ottolular, sağlam bir imparatorluk kurmuş olsalar da hem Karolenj hem de Otto hanedanlığı boyunca Bizans imparatorluğu hala asaletin simgesi olarak görülmüştür. Otto ünvanının karşılıklı olarak tanınması için akıllıca bir hamle gerçekleştirilmiştir. Bir Bizans prensesi ile Germen tahtının varisinin evliliği bir Germen imparatorluğu için batıda muhteşem bir güç ve prestij demektir. I.Otto oğlunu bir Bizans prensesi ile evlendirerek Bizans ile siyasi ilişkileri iyi tutmak konusunda başarılı olmuştur. Bizans imparatoru Johannes Tzimiskes Otto'nun bu isteğinden haberdardı ve O da batıda güçlenmekte olan Germen imparatorluğu ile arasını iyi tutmak niyetinde idi. Bu nedenle böyle bir evliliğe aracı olmuştur. Tzimiskes'in kendi çocuğu yoktu bu yüzden yeğeni prenses Theophania ile II.Otto'nun evliliği ile ilgili görüşmeler olmuştur. Nihayetinde Theophania ve II.Otto 14 nisan 972'de Roma Aziz Petrus Bazilikası'nda Papa XIII. Joannes tarafından evlendirilmiştir. Hemen ardından Theophania "Kutsal Roma İmparatoriçesi" olarak taçlandırılmıştır. Açıkça anlaşılacağı gibi bu evlilik, Bizans ve Otto hanedanlığı arasında bir bağ kurmak amaçlı yapılmış politik bir evliliktir.⁶⁴

Bu şekilde sistemli davranılması çok önemli idi. Çünkü Sakson hanedanları için Karolenj İmparatorluğu'nun ani çöküşü büyük bir ders olmuştur. Alman imparatorları kendilerine pay çıkararak hareket ettiler. Aynı durumun kendi imparatorluklarının başına gelmemesi için imparatorluğun yönetimi için kiliseden ödünç yönetici almışlardır. Aslında Orta Çağ uygarlıkları için bu olağan bir durumdu; fakat Alman imparatorları bir adım öteye giderek din adamlarını

⁶¹Mary Fulbrook, *A Concise History of Germany*, Cambridge Üniversitesi yay., İngiltere 2004, s.29-30.

⁶²Gordon Kerr, *Charlemagne'dan Lizbon Antlaşması'na Avrupa'nın Kısa Tarihi*, s.25.

⁶³Antoni Grabowski, *The Construction Of Ottonian Kingship Narratives And Myth In Tenth-Century Germany*, Amsterdam University yay., Amsterdam 2018, s.12.

⁶⁴Adelbert Davids, *The Empress Theophano: Byzantium And The West At The Turn Of The First Millenium*, Cambridge Üniversitesi yay., 2002, s.32-33.

sadece bürokrat olarak değil, baron olarak ta kullanmışlardır. Örneğin babasının ölümünden sonra II. Otto iktidara geldiğinde ve İtalya'ya gittiğinde ordu birliklerinin yüzde 70'inin kilise mensusu bu vasalları sağladığı askerler olduğunu görmüştür. Anlaşılacağı üzere özellikle I. Otto dönemi ve onun ardılları döneminde Kilise ve devlet tek vücut olmuştur.⁶⁵

Bunun yanı sıra II. Otto'nun annesi, Burgonyalı Adelaide ise oldukça güçlü nüfuza sahip biriydi. 999 yılına kadar *co imperatrix*(eş imparatoriçe) olarak diplomatik alanda gücünü hissettirmiştir. Adelaide, oğlu II.Otto'nun ölümünden sonra *Vicaria Regni* yani krallığın vekili olarak konumunu güçlendirmiştir. Sekiz yıl boyunca gelini Theophanio ile birlikte devlet işlerinde gücünü göstermiştir. Theophania, öldükten sonra dahi Adelaide saray işlerinde konumu güçlendirmeye devam etmiştir. Hatta dini alanda da etkisi olmuş ve manastırlar kurmuştur. Ayrıca Cluny reformlarına⁶⁶ da destek vermiştir. Yaşlandığında Seltz Manastırı'na çekilen Adelaide, ölümünden sonra ise azize ilan edilmiştir.⁶⁷ Aslında II.Otto'nun erken yaşta ölmesi ve iktidara gelen III. Otto'nun henüz üç yaşında olması sebebiyle imparatorluk, bu dönemde iki kadın yani III. Otto'nun annesi Theophania ve büyükannesi Adelaide tarafından yönetilmiştir.⁶⁸

Otto Röneansı

Rönesans⁶⁹ deyince hemen akla İtalya'da başlayan ve tüm Avrupa'ya yayılan Bilim Rönesansı gelmektedir. Aslında toplum ve hatta bazı tarihçiler, karanlık olarak bilinen Orta Çağ'ın bir Rönesans yüzyılı olduğunu bilmemektedirler. Evet bu dönemi tam olarak bir Rönesans yüzyılı olarak adlandırabiliriz. İlk olarak Frank hanedanlarının kurduğu en büyük hükümdarı Charlemagne olarak bilinen Karolenj hanedanlığına baktığımızda, Charlemagne yönetiminden önce dönem boyunca, aslında öğrenme azınlık için bir ayrıcalıktı. “Rönesans” olarak adlandırılan dönemde Charlemagne yönetimi altında öğrenmenin yeniden canlandığı görülmektedir.⁷⁰

⁶⁵Colin McEvedy, *Orta Çağ Tarih Atlası*, (Çev: Ayşen Anadol), Sabancı Üniversitesi, İstanbul 2004, s.70.

⁶⁶“Cluny reformu; 910 yılında Aquitaine Dükü olan William'ın tüm mal varlığını bağışlayarak bir manastır kurmuştur. Benedikten ailesi içinde ayrı bir düzen haline gelen ilk reform olan Cluny cemaatinin oluşumu bu manastıra dayanır. Bu manastır Benedikten kurallarının daha katı şekliyle hizmet vermiştir. Bu tarikat 12.yy'ın en büyük politik gücü haline gelmiştir. Ayrıca papalar için bir eğitim öğretim kurumu olan Cluny dönemin önemli papalarının yetiştiği bir merkez idi. Burada yetişen VII.Gregory, II.Urban, II.Pascal ve V.Urban gibi papalar papalığı güçlendirmek için çalışmışlardır. Cluny manastır-kilisesi cemaatinin büyüklüğü ile orantılı olarak Ortaçağ'ın harikalarından biri olarak görülür.” Ayrıntılı bilgi için bkz: G.Cyprian Alston, “Cluny”, *The Catholic Encyclopedia*, c.IV., The Encyclopedia yay., New York 1913, s.73-74.

⁶⁷Adriana Valerio, “ Kadınların İktidarı”, *Orta Çağ Barbarlar, Hristiyanlar, Müslümanlar*, (Ed: Umberto Eco), (çev:Leyla Tonguç Basmacı), Alfa Yay, İstanbul 2015, s.320-321; Hermann Kinder- Werner Hilgemann, *Dünya Tarihi Atlası Cilt I Başlangıçtan Fransız Devrimi'ne Kadar*, s.143.

⁶⁸Hermann Kinder – Werner Hilgemann, *Dünya Tarihi Atlası Cilt I Başlangıçtan Fransız Devrimi'ne Kadar*, s.143.

⁶⁹“Rönesans kavramı insanın dünya görüşündeki farklılaşmayı temsil eder. Bu durum dini ve içsel hayatın yeni bir görüntüsü olan Reformasyon'dan farklıdır. Burckhardt, hem Orta Çağ'daki koşulların Rönesans'ı hazırladığını kabul eder hem de Rönesans'ı tamamıyla ondan bağımsız bir dönem olarak ele alır. Aslında Rönesans sözcüğü tam olarak döneme tanıklık eden kişilerin kullandığı bir ifadedir.” Bu konuda ayrıntılı bilgi için bkz. Halil İnalçık, *Seçme Eserleri-V Rönesans Avrupası Türkiye'nin Batı Medeniyetiyle Özdeşleşme Süreci*, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul 2013, s.55.

⁷⁰ Robert E. Lerner, Standish Meacham, Edward McNall Burns, *Western Civilizations Twelfth Edition*, W.W.Norton yay, London 1993, s.269.

Rönesans, bir bakıma eski medeniyetlerin yeniden doğuşları, tekrar tekrar var oluşları olarak adlandırılabilir. Özellikle Frank soyundan gelen Charlemagne yönetimi altında olan Karolenj Rönesans'ı, aynı zamanda Sakson soyundan gelme Ottoluların egemenliği altındaki Otto Rönesans'ı ve daha sonra gerçekleşen Hohenstaufen Rönesans'ı⁷¹ bu duruma örnek gösterilebilir.

Karolenjlerden sonra yönetimi ele geçiren I.Heinrich ile başlayan, I.Otto ile devam eden ve onların ardıllarının yaptıkları yenilikler “Otto Rönesans'ı” olarak adlandırılmıştır. Bu dönemi XII.yüzyıl Rönesans'ı, üniversitelerin kurulması gibi dönemler takip etmiştir. Bu durumda sorulması gereken en önemli soru Orta Çağ kime göre neye göre karanlıktır? Ya da bunca yeniliğin yaşandığı bir dönem neden karanlık olarak adlandırılır?⁷²

Daha öncede bahsettiğimiz gibi I.Otto'nun babasından sonra iktidarı devralmasıyla Otto hanedanlığı dönemi başlamıştır. Orta Çağ Avrupa'sında X. yüzyıl ve XI. yüzyıllar arasında yapılan sanatsal ve mimari anlamdaki bütün yenilikler “Otto donemi sanatı” ya da “Otto Rönesans'ı” olarak adlandırılmaktadır. Bu dönemin en önemli temsilcileri Abbon de Fleury ve Gerbert'd' Aurillac'tır. II. Ottove III. Otto gibi Avrupa tarihinde önemli roller oynayacak kişilerin öğretmenleri olan Gerbert ile Abbon, Otto Rönesans'ının gelişmesi için gerekli zemini hazırlamışlardır.⁷³

Özellikle X. yüzyılın en büyük bilgini olarak bilinen Aurillaclı Gerbert bir öğrenci olarak Hristiyan İspanya'da 3 yıl geçirmiştir. Gerbert, daha sonra İtalya'da Bobbio Baş keşişi olarak I.Otto ve II. Otto'nun hizmetinde bulunmuştur. Sonraki dönemlerde Rheims başpiskoposu olmuştur. III. Otto daha sonra onu Ravenna Başpiskoposu yapmış ve oradan II. Sylvester adı altında Papa olarak Roma'ya çağırılmıştır. Gerbert'in elde ettiği statüler boşuna değildi fazlasıyla yetenekli bir insandı. Yazınsal incelemelere ve matematiğe fazlasıyla yatkındı; abaküs üzerine bir inceleme yazmış ve sıfır hariç Arap sayılarını Batı Avrupa'ya kazandırmıştır. Başarılı bir öğreticide olan Gerbert öğrencilere müzikal tonları titreşen bir tel aracılığıyla saptamayı öğretmiş ve onlara evreni toplar, çubuklar ve şeritlerle nasıl temsil edeceklerini göstermiştir. Ayrıca Gerbert içinde hümanist bir coşku barındıran biriydi. ⁷⁴Onun bu yoğun bilgi birikimi ile Otto Rönesans'ın gelişmesine katkı sağlamıştır.

Daha önceki dönemlerde de olan ve hep olacak olan bir durumdur imparatorların güç gösterileri ve sahip oldukları gücü kanıtlamaya çalışmaları. Daha önce Charlemagne'nin kendine bir saray inşa ettirmesi ve orayı imparatorluğunun merkezi yapması buna örnek gösterilebilir. 962

⁷¹Klaus Pfitzer, , *Reformation, Humanismus, Renaissance*, (düz: Gerhard Henke-Bockschatz), Almanya 2015, s.12.

⁷²Pınar Ülgen, XII. Yüzyılda Avrupa'da Erken Rönesans “Bilimsel Dönüşümün Başlaması”, I. Uluslararası Sosyal Bilimler Araştırmaları Kongresi, Saraybosna 2015, s.161.

⁷³Armando Bisogno, “Bin Yılın Sonunda Eskatolojik Kavramlar”, *Orta Çağ Katedraller, Şövalyeler, Şehirler*, (Ed: Umberto Eco), (Çev:Leyla Tonguç Basmacı), Alfa yay., İstanbul 2014, s.401.

⁷⁴Frederick B. Artz, *Orta Çağların Tini İS 200-1500 Tarihsel Bir Gözlem*, s.156.

yılından itibaren Doğu Frank imparatorluğunda ilk imparator olan I. Henrich'nin oğlu, Büyük Otto ve 961-983 yıllarında hüküm süren onun oğlu olan II. Otto, ve 983-1002 yıllarında hükümdar olan torunu III. Otto, saraylar inşa etmişler, bunların yanında manastırlar kurmuşlar ve imparatorluğu güçlendirmişlerdir.⁷⁵

Bu gibi faaliyetler ile Otto hanedanlığının Karolenj geleneklerine yeni başlangıçlar inşa etme eğilimleri o döneme damgasını vurmuştur. Frankların geçmişi Ottolular için basit bir kaynak değildi. Aslında onlar, Karolenj kraliyetini taklit etmemişlerdir. Sadece Karolenj hanedanlarının yaptıkları üzerine yeni şeyler inşa etmişlerdir. Bu durum, Otto hanedanlarının Frank krallığına aşina olmalarına ve bir şekilde dokuzuncu yüzyıl geçmişine dair farkındalıklarının olmasına dayanıyordu.⁷⁶ Yani aslında Ottolular, Karolenj geleneklerini kendilerine örnek almışlar ve onlar üzerine yenilerini inşa etmişlerdir; ama onları taklit etmemişlerdir. Aslında Otto sanatı, Karolenj ve Romanesk sanatı arasında gelişen büyük bir sanatsal akımın üstün nitelikli bir kavramıdır.⁷⁷

Aslında sadece bu dönemde yapılan saraylar ve kiliseler değil aslında o dönemde olan her şey, gücün simgesiydi. I. Otto, II. Otto ve III. Otto gibi Alman kralları, daha öncede Karolenj döneminde olduğu gibi el yazmaları hazırlamışlardı. Bu el yazmaları, emperyal gücün görsel tasviriydi denilebilir. Ottolu yöneticiler, aydınlatmalı el yazması ve onları üreten manastır merkezlerinin büyük patronlarıydılar.⁷⁸ I.Otto egemenliğinde Charlamagne'nın Kutsal Roma İmparatorluğu'nun yeniden inşası, yeni bir lüks sanat üretim dönemi başlatmıştır. Almanya'daki Sakson krallarının emperyal hanedanlıkları, onuncu yüzyılın ortalarından on birinci yüzyıla kadar Avrupa siyasi alanına hâkim olmuşlardır. Kabaca yüz yıl boyunca Orta Çağ'ın en görkemli ışıklı elyazmalarının bazıları Otto hanedanlığı döneminde üretilmiştir. Saint Gall ya da Reichenau'daki manastırlar, elyazmalarının üretildiği ilk merkezler arasındaydı. Bu dönemde eserlerde altın ve morun zengin kullanımı, sahip olunan zenginliği ortaya koymaktaydı. Aslında Reichenau, emperyal düzenle ilgili zengin el yazmaları yaratırken, Saint Gall ise Charlemagne ve daha sonraki çağlara kadar uzanan uzun bir sanat üretimi geleneğine sahiptir.⁷⁹

Otto döneminin sanat anlayışında dinsel her şeyin üstünde tutulmaktadır. Özellikler resim sanatında tüm konular, Hristiyanlığın yüceliğini yansıtmış ve özellikle her şekilde İsa'nın ululuğu ön plana çıkmaktadır. Yani bu dönem, dini motiflerin ön planda olduğu bir dönemdir. Otto sanatının en önemli katkıları arasında İsa'nın yaşamının resimsel döngülerinin detaylandırılması

⁷⁵Stephan Dorgerloh, *Ottonen and Sachsen-Anhalt Von Der Peripherie Zur Zentralregion In Europa*, zentrum für mittelalteausstellungen, s.5.

⁷⁶Simon MacLean, *Palaces, Itineraries and Political Order in the post-Carolingian Kingdoms*, University of Saint Andrews, 2014, s.9.

⁷⁷Elisabeth Klemm, "Katalog der illuminierten Handschriften der Bayerischen Staatsbibliothek in München 2", *Die ottonischen und frühromanischen Handschriften der Bayerischen Staatsbibliothek*, Reichert Verlag, 2004, s.7.

⁷⁸Thomas Kren, *Illuminated Manuscripts of Germany and Central Europe*, The J.Paul Getty Museum, Los Angeles, s.10.

⁷⁹Thomas Kren, Elizabeth C. Teviotdale, Adam S. Cohen, Kurds Barstow, *Masterpieces of The J .Paul Getty Museum Illuminated Manuscripts*, Los Angeles 1997, s.10.

vardı. Kısmen eski Hristiyanlığın yanı sıra çağdaş Bizans elyazmaları modellerine dayanan bu anlatılar, kurtuluş misyonerlik mesajını taşıyarak duvar resimlerinde ve İncil kitap illüstrasyonlarında yer aldı.⁸⁰

Otto dönemi Alman sanatı ve kitap aydınlatması, Sakson imparatorluğunun büyümesiyle birlikte X. yüzyılın ortalarında başlamıştır.⁸¹Manastırlar, Otto dönemi el yazmaları üretimi için ilk merkezler arasındaydı ve bu ve diğer eserlerde zengin altın ve mor kullanımı, bu tür dini temellerin sahip olduğu zenginlikleri ortaya çıkarmıştı.⁸²

Otto imparatorluğu himayesi altında üretilen lüks el yazmaları, bu dönemde Regensburg'un(Orta Çağ'da Bavyera'nın başkenti olan Regensburg, tüm Avrupa'nın en önemli siyasi, dini ve kültürel merkezlerinden biridir) refahını kanıtlamaktadır.⁸³ Bu karakteristik el yazmaları çoğu zaman dikdörtgen çerçeve, başlangıç için açık bir şekilde tanımlanmış bir alan yaratır. Çerçeve içinde parlak altın, hepsi parşömenlerin krem tonu ile zıt olan turuncu ve lacivert lekelerle soluk mavi ya da lavanta lekeleriyle vurgulanır. Otto, el yazmaları, güzelliği ve nadirliği ile büyük beğeni toplamıştır.⁸⁴

Bunun yanında VII. yüzyıldan XII. yüzyıla kadar Batı Avrupa'da üretilen en önemli ve en güzel ışıklı el yazmaları İncil kitaplarıydı. Matta, Markos, Luka, Yuhanna gibi Azizlere atfedilen Hz. İsa'nın hayat hikâyeleri, Hristiyan öğretisinin merkezinde yer almaktadır. Her bir İncil, yazarın anlatısı yoluyla dile getirilmektedir. Bu eski kalıtlardan meydana gelen betimsel bir tarzdır.⁸⁵El sanatları ve kitap resimleri açısından zengin olan bu dönemde bu eserlerin çoğu anlaşılacağı Hristiyan Liturjisine yöneliktir.

Ayrıca Otto dönemi sanatının başyapıtlarını içeren Konstanz Gölü kıyısındaki Reichenau scriptoriumuna atfedilen elyazmaları oldukça değerli parçalardır. Hristiyan litürjisinin ihtiyaçlarına göre sıralanmış İncil metinleri kendi sıralamalarıyla değil, Kilise ve litürji takvimine göre düzenlenmiştir. İtalya'da Otto dönemi, minyatür sanatının en verimli merkezi, daha özerk bir üslubun geliştiği Milano'dur⁸⁶.

⁸⁰ Michael Norris, *Medieval Art A Resource For Educators*, The Metropolitan Museum of Art, New York, s.15.

⁸¹ Elisabeth Klemm, "Katalog der illuminierten Handschriften der Bayerischen Staatsbibliothek in München 2", *Die ottonischen und frühromanischen Handschriften der Bayerischen Staatsbibliothek*, s.7.

⁸² Thomas Kren, Elizabeth C. Teviotdale, Adam S. Cohen, Kurds Barstow, *Masterpieces of The J. Paul Getty Museum Illuminated Manuscripts*, s.10.

⁸³ Thomas Kren, Elizabeth C. Teviotdale, Adam S. Cohen, Kurds Barstow, *Masterpieces of The J. Paul Getty Museum Illuminated Manuscripts*, s.17.

⁸⁴ Thomas Kren, Elizabeth C. Teviotdale, Adam S. Cohen, Kurds Barstow, *Masterpieces of The J. Paul Getty Museum Illuminated Manuscripts*, s.10.

⁸⁵ Thomas Kren, Elizabeth C. Teviotdale, Adam S. Cohen, Kurds Barstow, *Masterpieces of The J. Paul Getty Museum Illuminated Manuscripts*, s.21.

⁸⁶ Alessandra Acconci, "Mozaik, Resim, Oyma Eser, Vitray, Zemin, Kitap", *Orta Çağ Katedraller, Şövalyeler, Şehirler*, (Ed: Umberto Eco),(Çev:Leyla Tonguç Basmacı), Alfa yay., İstanbul 2015, s.693.

Bu minyatür el yazmalarında genellikle resimlerde İmparatorlar diğer figürlerden daha büyük çizilmiştir. Hatta II. Otto'nun taç töreninde kullanılan ve son derece değerli fildişinden yapılmış sanatsal eserler, büyük önem taşımaktadır. Aynı şekilde keşiş Luithar tarafından yapılan eserde imparator III. Otto'ya sunulan İncillerin bir sayfasında İmparator, en yüce kişi olarak simgelenmiş ve büyük bir tahtta otururken tasvir edilmiştir. Ayrıca Tanrı'nın eli imparatoru taçlandırırken iki yanında ikişer tane düğ, imparatorun önünde eğilmiş ve arkalarında sıra sıra askerler ve din adamları yer almaktadır.⁸⁷

Wittekindex Codex adlı eser, Otto döneminin ilk minyatürlü kitaplarından biridir. 970 yılı civarında, zengin bir kütüphaneye sahip olan Fulda'da üretilmiştir. Bu kitapta İncil yazarlarının arkalarında bir niş, sütunlarla çerçevelenmiş olarak kitaplarını yazarken resmedilmiştir. Eserde yer alan bu tarz örnekler Charlemagne'nın saray ekolünün bu eser için bir model teşkil ettiğinin bir göstergesidir. Ayrıca asit renkleri temel alan kromatik gam ve arka plana girintili çıkıntılı kumaşlarla daha düz bir hava verilmiş olması ise Otto dönemi minyatürlerine özgü özelliklerdir. Otto dönemi kitap süslemelerinin bir başka örneği olan *Gerone Codex*'te de benzer bir tarza rastlanır.⁸⁸Bu dönemin minyatürlerini değerlendirirken Orta Çağ'ın, gerçek dünyanın doğal bir şekilde yeniden üretilmesini amaçlamadığı açıkça anlaşılmalıdır; ancak seyircinin hayalindeki basitleştirilmiş semboller, uyarıcı bir hafıza görüntüsü vermek istemektedir.⁸⁹

Bilindiği üzere II. Otto bir Bizans prensesi ile evlenmiş ve iki hanedan arasında sıkı bir bağ oluşmuştu. Bu bağ sebebiyle ve Orta Çağ'da en muazzam ihtişama sahip olan Bizans Otto sanatının temelini oluşturmuştur. Theophania, X. yüzyılın sonlarına doğru sanatta etkisini göstermiştir. Bu tarihlerde Alman İmparatorluğu'ndaki sanat, Bizans resim kitapları ve kuyumculuk modellerine dayanıyordu. Theophania, Bizans sanatını imparatorluğun her tarafına yaymaya çalışmış ve Konstantinopolis'ten sanatçılar, mimarları ve ustalarını getirmiştir.⁹⁰Bazı İncil kitaplarında kelimeler, yoğun bir şekilde desenli bir bordo arka planına karşı değişen altın ve gümüş harflerle yazılmıştır. Bu arka plan, Batı Avrupalıların hayranlık uyandırdığı ve değerli nesnelere olarak gördüğü Bizans'taki pahalı ipekleri taklit ediyordu. Bizans ipekleri, bu İncil kitaplarının çoğunda sıkça kullanılırdı.⁹¹

⁸⁷Valentino Pace, "Görsel Sanatlar Giriş", *Orta Çağ Barbarlar, Hristiyanlar, Müslümanlar*, (Ed: Umberto Eco), (Çev:Leyla Tonguç Basmacı), Alfa Yay, İstanbul 2015, s:714.

⁸⁸Giorgia Pollio, "Almanya ve İtalya'da Otto Dönemi", *Orta Çağ Barbarlar, Hristiyanlar, Müslümanlar*, (Ed: Umberto Eco),(Çev:Leyla Tonguç Basmacı), Alfa Yay, İstanbul 2015, s.855-856.

⁸⁹Franz Jacobi, *Buchmalerei In Ihren Stilistischen Entwicklungsphasen Mit 6 Farbentafeln Und 64 Abbildungen Nebst Einer Bibliographie*, F. Bruckmann A.-G., Münih 1923, s.16-17.

⁹⁰Winfried Pernau, *Die Ottonen und ihre politische und kulturelle Bedeutung*, s.5.

⁹¹Thomas Kren, *Illuminated Manuscripts of Germany and Central Europe in The J. Paul Getty Museum*, s.21.

Hatta Theophania, Yunan kültürünün bir temsilcisi olarak kabul edildi ve bu nedenle, onuncu yüzyıl Almanya'sındaki Bizans kültürel etkilerinin tanıtılmasının ana kaynağı olarak kabul edildi.⁹²

Ayrıca altın ve gümüşçüler bu çalışmalarından oldukça etkilenmişlerdir. Bu sebeple Otto dönemindeki altın ve gümüşçülerin filigran parçaları Bizans ile yakından ilişkilidir.⁹³ Ayrıca Karolenj sanat modelleriyle olan yakın bağlantı ve Bizans prensesi Theophania ile evliliğin sonucu, ister istemez Otto sanatına Roma-Germen ruhu olarak yansımıştır. Otto dönemindeki sanattaki bu muhteşem yükselme sadece Bizans sanattan etkilenmenin sonucu değil, aynı zamanda Bizans'ın ileri düzeydeki sanatçılarının kişisel yeteneklerinden de kaynaklanmaktadır.⁹⁴ Aslında Orta Çağ'ın en görkemli mimarisine sahip olan Bizans, hem Doğu'da hem Batı'da birçok uygarlığa ışık tutmuştur. Esasen Orta Çağ uygarlıkları, Roma İmparatorluğunun mimarisiyle şekillenmiştir diyebiliriz.

“Masterpieces of The J. Paul Getty Museum Illuminated Manuscripts” adlı eserde çizilen resim, Otto dönemini tam olarak yansıtmaktadır. O dönemin litürjik kısmını tasvir etmektedir. Özellikle tahttaki Meryem Ana'nın anıtsallığı ve Hz. İsa'nın hayranlık uyandırıcı bir şekilde tahtın önünde duran krallara tepki vermesi dikkat çekicidir. İsa'nın krallara yaptığı el hareketleri, hareket dilinin en lirik görsel ifadesini bulduğu Otto sanatının kendine has bir özelliğidir.⁹⁵

Karolenj döneminde yıllık yazımı oldukça geniş boyutlara ulaşmıştı. Fakat arkalarından gelen Otto hanedanlığı, yıllık yazımını devralmıştır. Alman Otto hanedanı döneminde yazılan Widukind von Corvey'in *Res gestae saxonicae sive annalium libri (Saksonların Kahramanlık Yıllıkları)*, Roswitha von Gandersheim'in heksametron vezinler şeklinde yazdığı *Carmen de Gestis Oddonis Imperatoris (İmparator Otto'nun Kahramanlıklarını Anlatan Şiir)* ve Thietmar von Merzeburg'un *Chronicon Thietmari (Thietmar'ın Tarihi Kayıtları)* isimli eserler bu yıllıklara örnektir.⁹⁶

Bunların yanı sıra Otto Rönesans'ının Latin yazarları arasında en ilginç isim olarak Gandersheim'de bir rahibe olan Roswitha ile karşılaşılmaktadır. Soylu bir sakson ailesinin kızı olarak iyi bir eğitim görmüş ve erkenden azizler ve şehitler üzerine şiirler yazmıştır. Ayrıca tarihsel şiir de yazmıştır ve bunlardan biri büyük Otto'nun yaşamı ve öteki Gandersheim manastırının kuruluşu üzerinedir. Bununla birlikte asıl ününü uyaklı düz yazıda yazılan ve Terence'in

⁹²Rosamond McKitterick, “Ottonian intellectual culture in the tenth century and the role of Theophanu”, *Early Medieval Europe*, c.2, S.1, 1993, s.53.

⁹³Andre Grabar, *The Art Of The World The Art Of The Byzantine Empire*, Greystone yay., New York, s.49.

⁹⁴ Franz Jacob, *Buchmalerei In Ihren Stilistischen Entwicklungsphasen Mit 6 Farbentafeln Und 64 Abbildungen Nebst Einer Bibliographie*, s.15-16.

⁹⁵Thomas Kren - Elizabeth C. Teviotdale- Adam S. Cohen – Kurds Barstow, *Masterpieces of The J. Paul Getty Museum Illuminated Manuscripts*, s.17.

⁹⁶Pierluigi Licciardello, “Tarih yazımı”, *Orta Çağ Barbarlar, Hristiyanlar, Müslümanlar*, (Ed: Umberto Eco),(çev:Leyla Tonguç Basmacı), Alfa yay., İstanbul 2015, s.620.

komedilerinin oldukça yüzeysel bir incelemesi üzerine kurulu altı oyun ile kazanmıştır. Burada işlenen konular, İncil'den ve Roma tarihinden alınmışlardır ve amaç, gerci bir ahlaksal dersler dizisi olarak sunarak özellikle bekâr kalmanın erdemlerini aşılmasıdır.⁹⁷

Genel olarak dikkat edilecek olunursa Büyük Gregory, Sevilleli Isidore, Bede ve Karolenj ve Otto Rönesanslarının iyi bilinen bilgilerinin hemen hemen tümü de şiirler yazmışlardır. Almanya'da X. yüzyıldaki Otto Rönesansı şiirinde niceliğe bağlılık daha zayıf, biçem ve beğeni daha kabardır.⁹⁸

Heykel yapımında ise Orta Çağ'ın erken dönemlerinde ilk göze çarpan malzemenin değeri oluyordu. Kutsallığı simgelemek için yapılan büyük heykellerin materyalleri putperest karakterin önüne geçiyordu. Kaynaklarda *Çarmıha gerili İsa Heykeli* konusunda her zaman altın ve gümüşten bahseder. Çünkü yüksek kaliteli materyaller, bir kutsallık havası yaratmaktaydı. Otto zamanında büyük ölçekli heykelin kabulü yavaş yavaş yayıldığı için, ahşap çekirdeğin değerli malzemelerle kaplanması artık gerekli değildi. Otto hanedanlığı döneminde Köln Katedrali'nde günümüze kadar muhafaza edilen *Çarmıha Gerili İsa* heykelinde İsa'nın Çarmıha gerilişini anlatmak için haçın ahşap veya tahta haç kullanılması dikkat çekmektedir.⁹⁹

Entelektüel yaşamın büyük ölçüde kiliseden geçtiği yerler manastırlar, piskoposluk kiliseleri, katedral okullarıdır. Bunların birçoğu onuncu yüzyılda kuruldu ya da yeniden canlandırıldı.¹⁰⁰ Manastırların da Otto döneminde sayısının arttığı düşünülürse Orta Çağ mimari açısından en gelişmiş dönemini Otto hanedanlığı zamanında yaşamıştır diyebiliriz. Bu dönemde manastır ve kiliselerin sayısı artmıştır. Krallığı düşmanlardan korumak için palisade adlı çitlerle ve bazen de taş duvarlarla örülü kaleler inşa ettiler. İlk başlarda Otto döneminde dini imgelerin yer alması ve özellikle çarpıcı bir ihtişamın önlenmesi durumu söz konusuydu.¹⁰¹

Karolenj döneminde yapılmış manastırların neredeyse hepsi Norman ve Macar saldırıları sonucu kullanılamaz hale gelmişlerdir. Macarların bazı manastırlara 925 veya 926 saldırdıkları bilinmektedir. 937'de ciddi bir yangın çıkmış ve aynı zamanda keşişler, Saracen baskınlarına maruz bırakıldılar. 937 yılında yangınla yıkılan Fulda manastır kilisesi, doğudaki restorasyon sırasında yeniden inşa edildi. Yeni Ostapsis, koro yanal kuleleri ve bunun yanından görkemli girişler yapıldı. Büyük Otto, 948'de Fulda manastır kilisesinin açılış töreninde bulundu. Otto'nun imparatorluk tacını giymeden yaptığı ilk büyük inşaat projesi olmuştu. Fulda manastırının şöhreti o sırada hala kırılmamıştı. Kilisenin daha zengin yapısı, köklü bir geleneğin temeli üzerinde büyüdü.

⁹⁷ Frederick B. Artz, *Orta Çağların Tini*, s.160.

⁹⁸ Frederick B. Artz, *Orta Çağların Tini*, s.159.

⁹⁹ Miriam Gepp, "Buchmalerei, Schatzkunst Und Skulptur", Institut Für Kunstgeschichte Der Universität Stuttgart, July 2003, s.5.

¹⁰⁰ Mary Fulbrook, *A Concise History of Germany*, s.18.

¹⁰¹ Hilja Droste-Ines Lauffer, *Kleine Kunstgeschichte Deutschlands*, Philip von Zabern, s.20.

Bu kilisenin sonraki döneme ait daha büyük binalara örnek olduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz. Doğu kısmında yapılan koro bölümü, Otto'nun Magdeburg'daki yeni binasında da benzer bir şekilde ortaya çıktı. Fulda manastırının inşaatındaki ihtişam daha sonraki mimaride örnek teşkil ettiği açıktır. İbadetteki artışı ve tapınakları daha da zengin bir şekilde dekore etme çabalarının nasıl belirleneceğinin göstergesiydi.¹⁰²

Örneğin I. Otto imparator olunca yıkılan kilise, katedral ve manastırları yeniden inşa ettirmişti. İlk olarak yapımına başlanan Magdeburg Katedrali, sıradan bir katedral değildi. Bu katedral basit bir sanat eseri olmaktan daha ötedir. I. Otto'nun ilk eşi Egith'in, sonra da kendi naaşının yer alacağı bu katedral, sadece ailenin mezar anıtı olmayıp sonradan başpiskoposluk merkezi haline de gelmiştir.¹⁰³

Hatta Magdeburg'un 968'de bir başpiskoposluğa dönüşmesi onu tamamen farklı bir merkez haline getirmiştir.¹⁰⁴Bu katedralde on dokuz fildişi levhadan oluşan bir yapı vardır. Bu levhalar çok ayrıntılı bir resim dizisi ve I. Otto'nun resmini içerir. I.Otto'nun Magdeburg'a getirttiği mermerlerin oldukça değerli ve gösterişli olduğu belirtilmektedir.¹⁰⁵Buna ilaveten Otto I.Magdeburg'da Roma sütunlarını kullanarak bir kilise inşa etmiştir. Burası putperest toprakları yakınlarındaki Batı kültürünü ve Hristiyanlığı en üst düzeye taşıyacak bir üs olarak hizmet etmiştir.¹⁰⁶

Her ne kadar bu dönem mimarisinde dinsel, ön planda olsa da bu dönemin yapılarında görkem ve ihtişam göze çarpmaktadır. 996-1033 yılları arasında yapılan Otto döneminin kutsal binası olarak bilinen, Hildesheim'daki St. Michael Kilisesinde yaklaşık 200 yıl boyunca, bir papaz ile bir piskoposluk vardı. Piskopos Bernard 996'da duvarların dışında bir manastır kurmaya karar vermişti.¹⁰⁷ Piskopos Bernard, sadece kilisenin kurucusu olarak değil, aynı zamanda St. Michael'daki önemli ekipman işlerini üstlenen biri olarak da iz bırakmıştır.¹⁰⁸

Saint Michael Kilisesinde İsa'nın Hayat'ından sahnelerle süslenen bronz sütunlar vardır. Bu sütunlar 1020 yılında daha net hale getirilmiştir.¹⁰⁹Yüksekliği 379 cm, çapı 58 santimetre olan sütun, Mesih'in hayatından ve Vaftizci Yahya'nın hayatından kesitler ile süslenmiştir. Bir zamanlar Tepesinde metal bir haç İşareti de vardı.¹¹⁰Ayrıca St. Michael kilisesinde ilk kez, alttan üste doğru

¹⁰²Adolf Schmidt , "Westwerke und Doppelchöre Höfische und liturgische Einflüsse auf die Kirchenbauten des frühen Mittelalters", *Zeitschrift für vaterländische Geschichte und Altertumskunde*, S.106, 1956, s.411.

¹⁰³Giorgia Pollio, "Almanya ve İtalya'da Otto Donemi", *Orta Çağ Barbarlar, Hristiyanlar, Müslümanlar*, s.854-855.

¹⁰⁴Simon MacLean, *Palaces, Itineraries and Political Order in the post-Carolingian Kingdoms*, s.13.

¹⁰⁵Giorgia Pollio, "Almanya ve İtalya'da Otto Donemi", *Orta Çağ Barbarlar, Hristiyanlar, Müslümanlar*, s.855.

¹⁰⁶Michael Norris, *Medieval Art A Resource For Educators*, s.14.

¹⁰⁷Hilja Droste-Ines Lauffer, *Kleine Kunstgeschichte Deutschlands*, s.22

¹⁰⁸Hilja Droste-Ines Lauffer, *Kleine Kunstgeschichte Deutschlands*, s.24.

¹⁰⁹John Beckwith, *Early Medieval Art*, Preager Publisher, New York 1964, s. 146.

¹¹⁰Ittai Weinryb , "Hildesheim Avant-Garde: Bronze, Columns, and Colonialism s.732.

giderek daraltılmış kemer sütunlar yapılmıştır.¹¹¹Saint Michael Kilisesi için üretilen sarmal figürlü bronz sütunlar günümüzde Hildesheim Katedrali'nde muhafaza edilmektedir. Aziz Bernard, büyük olasılıkla Roma'da bulunan ve anlatımsal kabartmalar içeren sütunlardan ilham almış olabilir.¹¹²

Hildesheim'deki bronz kapılar ve sütunlar sanat tarihinde tartışmasız bir üstünlük sağlamıştır. Heykelde bir İncil anlatısının bilinen en eski anıtsal temsillerini sağlarlar. Bu kapıların ve kolonun üretimi her zaman teknolojik bir başarı olarak görülmüştür. Bronz kapılar yaklaşık 5 metre yüksekliğindedir ve birlikte üç metrik ton ağırlığındadır.¹¹³ Ayrıca Saint Michael Manastırının kilisesi karşılıklı transeptlerin oluşturduğu iki kutuplu yapısı ve batı yönünde yer alan dua salonu şeklinde kriptalı büyük bir koro bölümü ile bu dönemin en başarılı örneklerinden biridir.¹¹⁴

Otto döneminde yapılan sanat eserlerinin teknik başarısı, tüm kaynaklarda da belirtildiği gibi inanılmaz bir şekilde keşfedilmeden kalmıştır. Orta Çağ Almanya'sında bronz döküm sanatı, özel motifler taşıyordu. Ayrıca Hristiyanlık temaları ve İncil sahnelerini temsil etme arzusundan daha fazlası olan belirli kaynakları gerektiriyordu. Bronz anlatı döküm teknolojisinin çok karmaşık olması, belki de bu sanatsal çalışmaları özel kılmıştır.¹¹⁵Hildesheim'deki bronz kapılarının yapımı, uzun ve zorlu bir süreçti. Yüzeylerindeki kanıtlar, sürecin hem kalıbın hazırlanmasında hem de döküm işleminde deneme ve yanılmaya neden olduğunu kanıtlar. Kapıların ve kolonların zorlu üretimi, alaşım yapımı ve dökümü için eşi görülmemiş bir teknik ustalık gerektiriyordu. Kapılar ve sütun, daha sonra sanatsal ve teknolojik bir gelişim gösterdi.¹¹⁶

Sakson Hanedanının iktidar merkezi ve önemli bir metropolit merkez olan Köln'deki sanatsal gelişmeler, I. Otto'nun kardeşi olan Başpiskopos Bruno'ya(925-965) bağlı olarak gelişmiştir. Köln'de Bruna tarafından genişletilmiş bazı yapılar vardır ancak Bruno'nun adıyla birlikte anılan asıl yapı, yeniden inşasına başlayıp Benedikten cemaatine emanet ettiği Saint Pantaleon Kilisesidir. Hatta Bruno'nun 965'te kiliseye gömüldüğü bilinmektedir. Yapının ilk hali, sağır kemerleri olan ve süslemeleriyle haç planlı olan Paleo-Hristiyan bir model üzerine kuruludur.¹¹⁷

Bir başka yapı olan Mainz Katedrali, Başpiskopos Willigis tarafından 975- 1009 yılları arasında inşa edilmiş ve Otto döneminde imparatorluğun en büyük kilise eyaletinin merkezi olmuştur. Katedral, XI. yüzyıl ortalarında büyük bir yangından sonra yeniden inşa edilmiştir.

¹¹¹Hilja Droste-Ines Lauffer, *Kleine Kunstgeschichte Deutschlands*, s.23.

¹¹²Giorgia Pollio, "Almanya ve İtalya'da Otto Dönemi", *Orta Çağ Barbarlar, Hristiyanlar, Müslümanlar*, s.860.

¹¹³Ittai Weinryb, "Hildesheim Avant-Garde: Bronze, Columns, and Colonialism", s.729.

¹¹⁴Luigi Carla Schiavi, "Almanya : Hildesheim , Köln , Speyer", *Orta Çağ Katedraller, Şövalyeler, Şehirler*, Ed: Umberto Eco), (Çev:Leyla Tonguç Basmacı), Alfa yay., İstanbul 2015, s.749.

¹¹⁵Ittai Weinryb, "Hildesheim Avant-Garde: Bronze, Columns, and Colonialism", s.733-734.

¹¹⁶Ittai Weinryb, "Hildesheim Avant-Garde: Bronze, Columns, and Colonialism", s. 739.

¹¹⁷Luigi Carla Schiavi, "Almanya: Hildesheim, Köln , Speyer", *Orta Çağ Katedraller, Şövalyeler, Şehirler*, s.751.

Mainz Katedrali, üç nefli ve geniş kesintisiz transeptli ve oldukça görkemli bir yapıdır. Mainz Katedrali, apsis yerine sıra dışı şekilde üçlü bir koro mekânına sahiptir. Doğu kısmının eski yapısı ise belirsizdir, bu yapının örnekleri Augsburg ve Bamberg’de görülebilir. Katedralde revaklı bir avlunun olduğu belirtilmektedir. Yani bu yapı, antikçağ modellerine uyma devamlığını vurgulamaktadır.¹¹⁸

Otto sanatının resimsel dünyasını geç antik döneminin temelini borçluyuz. Bunlar resim organizasyonu ve anlatı biçimleri tek ikonografiler, çerçeveler ve süsleme şemalarıdır.¹¹⁹

Otto döneminde yapılmış olan çeşitli kiliselerde ön cepheye yerleştirilen apsis, presbyterium alanının karşısında yer alır. Ayrıca ayinden sorumlu rahipler için ikinci bir koro mekânı olması dikkati çeken taraflarıdır. Hersfeld’de, Merseburg Katedralinde veya Freckenhorst’ta bazı durumlarda apsis, mekânı çok işlevli hale getiren bir locayla boylamasına ikiye bölünmüştür. Ama apsis genelde sunak yer alır, altında eski türden, yuvarlak koridor biçiminde (Köln) veya yeni türden, dua salonu şeklinde bir kripta bulunur. Karşı apsis kavramı, inşası Piskopos Bernard (993- 1022 arası piskopos) tarafından 1010 yılı civarında başlatılan ve XI. yüzyılın temel yapılarından biri sayılan Hildesheim’daki Saint Michael Katedralinde bölünebilen mekânlar belirgin hale gelir. Karolenj döneminde de uygulanan litürjik iki kutupluluğun farklı versiyonları XI. yüzyılda Germen bölgelerinde de uzun süre boyunca uygulanmıştır. Bu durum Almanya’yı Avrupa’nın diğer bölgelerinden ayırt eden başlıca unsurlardan biri olmuştur. Çünkü Otto dönemi mimarisinde yapılan yapılarda, kutsal emanetlerle sunakları, yapının doğuya bakan ucunda toplama ve mekânı presbyterium alanıyla cemaate ayrılan alan şeklinde kesin bir şekilde ayırma dürtüsü Saint Michael Katedralinde daha belirgin hale gelmiştir.¹²⁰

Otto dönemi sanatında, sadece imparatorluk ailesinden gelen kilisenin ileri gelenleri değil, aristokrasinin en üst sınıflarından gelen zanaatkarlar da bir o kadar gösterişli sanat eserleri yaptırmışlardır. Dönemin en ünlü sanat ustası olan Egbert, 950 ile 993 arasında Trier başpiskoposu ve II. Otto’nun şansölyesiydi. Kuyumculuk ve Hat sanatı alanlarında uzmandı. Trier’in başpiskoposluk merkezi olarak konumunu vurgulamak için uğraşan Egbert, Saint Pietro kilisesindeki kutsal emanetleri muhteşem kuyumculuk işleriyle öne çıkarır. Mine, değerli ve yarı değerli taşlar ve dört bir yönde oyma küçük figürlerin kullanımı, Otto döneminin kuyumculuk sanatının ne kadar karmaşık olduğuna ve teknik ustalık gerektirdiğine tanıklık eder. İncil yazarlarının simgeleri olan mine kaplamanın parlak renkleri, aynı ortamda üretilmiş kitap

¹¹⁸Luigi Carla Schiavi, “Hristiyan Avrupa ‘da Yeni Kutsal Mekanların Doğuşu ve Gelişimi”, Orta Çağ Katedraller, Şövalyeler, Şehirler, (Ed: Umberto Eco), (Çev:Leyla Tonguç Basmacı), Alfa yay., İstanbul 2015, s.640.

¹¹⁹Bruno Reudenbach, “Kulturelle Fusionen Herkunft, Formung Und Aufgaben Der Kunst Im Frühen Mittelalter”, *Geschichte Der Bildenden Kunst In Deutschland Karolingische Und Ottonische Kunst*, Deutscher Taschenbuch Verlag, Münih ,s.12.

¹²⁰Luigi Carla Schiavi, “Hristiyan Avrupa ‘da Yeni Kutsal Mekanların Doğuşu ve Gelişimi”, *Orta Çağ Katedraller, Şövalyeler, Şehirler*, s.640-641.

resimlerinin renk paletini andırır.¹²¹ Kuyumculuk, Otto hanedanlarının neredeyse tümü için önemliydi. Örneğin: Otto III ile ilişkili mevcut sanat eserlerinin çoğunluğu, Lotharingia'daki kuyumculuk atölyelerinde ve Reichenau'daki kuyumculuk atölyesinde yer almış olan scriptorium'da oluşturulurdu.¹²²

Eğitim meselesine gelince X. yüzyılda Avrupa'yı saran siyasi ve kurumsal kriz döneminde gerilemiştir bile denilebilir. Otto döneminde ilk zamanlarda gerçekleşen yeniliklerde bile okul sisteminde değişiklikler yapılmamıştır.¹²³ Fakat Otto döneminde eğitim sisteminde değişiklikler yapılmaması yeni okulların açılmadığı anlamına gelmiyor. Bu periyotta her biri ortak bir tarza sahip olan en, Köln, Trier, Fulda, Hildesheim, Kechternach'da, Regensburg'da ve Salzburg'da Reichenau'da önemli manastır ve katedral okulları yapılmıştır.¹²⁴ Zamanla entelektüel yaşam kilise aracılığıyla gerçekleşmiştir. Çoğu X. yüzyılda kurulmuş ya da yenilenmiş manastırlar, kilise okulları ve katedral okullarında güçlü bir entelektüel yaşam oluşmuştur.¹²⁵ Otto dönemi Katedral okulları ve Alman manastırlarının bazılarında St. GalliNotker, Gandersheim rahibesi Roswitha ve Coryvelli Windukind gibi bilginler ve ozanlar bulunmaktaydı.¹²⁶

Politikada ya da dinde yerine getirilmesi gereken belirli görevler vardı ve bu işlevler aracılığıyla sanat her zaman politik eylemle, ayinle ya da eğitim, bilim ve diğer eylemlerle bağlantılıdır. Bu nedenle, bu anahtar kelimeler aynı zamanda Karolenj ve Otto sanatının tasvirinin altında yatan konuları içermektedir.¹²⁷ Otto mimari ve sanatındaki mimari çerçeveleme, ön cetvel figürü, ona eşlik eden figürler, askerler, sağ ve sol kalkan taşıyıcılar hepsi farklı kombinasyonlarda olmalarına rağmen Ottolu hükümdar resimlerini tasvir etmektedir.¹²⁸ Bu çift koro binalar zamanla Otto mimarisinin temelini oluşturmuştur.

Otto hanedanlığı dönemlerinde, rahipler ve piskoposlar, eşi benzeri görülmemiş şekilde ipeksi giysiler, sunak örtüleri ve diğer lüks eşyaları kullandılar.¹²⁹ Otto döneminde ipek kullanımının önemi arttı. Bizans İmparatorluğu'ndaki ipeğin büyüklüğüyle körüklenen ipek miktarı,

¹²¹Giorgia Pollio, "Almanya ve İtalya'da Otto Dönemi", *Orta Çağ Barbarlar, Hristiyanlar, Müslümanlar*, s.858.

¹²²Eliza Garrison, *Ottonian Imperial Art and Portraiture The Artistic Patronage of Otto III and Henry II*, Routledge Taylor & Francis Group, New York 2016, s.11.

¹²³Anna Benvenuti, "Eğitim ve Yeni Kültür Merkezleri", *Orta Çağ Katedraller, Şövalyeler, Şehirler*, (Ed: Umberto Eco), (Çev: Leyla Tonguç Basmacı), Alfa yay., İstanbul 2014, s.231.

¹²⁴Franz Jacobi, *Buchmalerei In Ihren Stilistischen Entwicklungsphasen Mit 6 Farbentafeln Und 64 Abbildungen Nebst Einer Bibliographie*, s.15.

¹²⁵Mary Fulbork, *Almanya'nın Kısa Tarihi*, (Çev: Sabri Gürses), Boğaziçi Üniversitesi yay., İstanbul 2017, s.30.

¹²⁶Frederick B. Artz, *Orta Çağların Tini İS 200-1500 Tarihsel Bir Gözlem*, s.155.

¹²⁷Bruno Reudenbach, "Kulturelle Fusionen Herkunft, Formung Und Aufgaben Der Kunst Im Frühen Mittelalter", *Geschichte Der Bildenden Kunst In Deutschland Karolingische Und Ottonische Kunst*, s.12.

¹²⁸Bruno Reudenbach, "Kulturelle Fusionen Herkunft, Formung Und Aufgaben Der Kunst Im Frühen Mittelalter", *Geschichte Der Bildenden Kunst In Deutschland Karolingische Und Ottonische Kunst*, s.16; Adolf Schmidt, "Westwerke und Doppelchöre Höfische und liturgische Einflüsse auf die Kirchenbauten des frühen Mittelalters", *Zeitschrift für vaterländische Geschichte und Altertumskunde*, s.411.

¹²⁹Stephen Wagner, "Establishing a Connection to Illuminated Manuscripts made at Echternach in the Eighth and Eleventh Centuries and Issues of Patronage, Monastic Reform and Splendor", *Peregrinations: Journal of Medieval Art and Architecture*, c.3, S.1, 2011, s.54.

Batı Avrupa'da X. ve XI. yüzyıllarda çarpıcı biçimde arttı. Bizans'ı ziyaret eden her elçi, memleketlerine geri dönerken bu eşsiz ipeklerden yapılmış olan şeyleri diplomatik hediyeler olarak götürdüler. İpekten yapılmış hediyeler çok değerliydi ve bu değerli kumaşı hediye olarak alan yöneticiler diğer soylulara ve dini bakımdan üst otoritede olan seçkinlere dağıttı. Orta Çağ'ın batısındaki ipeğin büyük çoğunluğu dini ve tören kıyafetlerine dönüştürülmüştür. Bu dönemde ilahiyatçılar, kıyafetlerin rolünü göz önüne almaya başladılar ve ipekli kumaşlar yavaş yavaş ayinlerin önemli bir simgesi haline geldiler. Erken Orta Çağ piskoposları, İsa'nın muhteşem doğasını benimsediği için, onlar görevlerini temsil etmesi için sembolik ve şık giysiler giymişlerdir. Otto döneminde piskoposlar, kendilerini lüks eşyalar ve toprak hediyeler ile sadakatlerini ödüllendiren hükümdarı desteklemede kilit rol üstlenen kişilerdi. Seküler kanatta ise, kraliyet elbiseleri, taçlar ve diğer şık giysiler bu durumu takip etmiştir. Dolayısıyla bu dönemdeki papaz kıyafetleri rahip, psikopos ve kralın güçlerinin bileşimini temsil etmiştir.¹³⁰

Lüks kıyafetlerin kullanımı iktidara gelen her bir Ottolu tarafından kullanılmaya devam etti ve II. Henry tarafından giyilen tören kıyafetleriyle bu ipekten yapılan giysiler üst düzeye ulaştı. İpeğin güzelliği ve törenlerde kullanımı, lüks ve ihtişamla ilgilenen yönetici, üst düzey din görevlilerini ve sanatçıları büyüledi. Ottolular ve Salienler bu zarif dokuyu keşiflerini ifade etmek için yaratıcı ve yenilikçi yöntemler bulmuşlardır. Ottolular, X. yüzyılda ve XI. yüzyıllarda Corvey ve Hildesheim'da yapılan figürlü minyatürlerde olduğu gibi arka planlarını ve baş harflerini ipek desenleriyle süsleyerek zenginleştirmişler ve görüntünün önemini artırmışlardır.¹³¹

Germen topraklarında meydana gelen sanatsal dönüşüm 1000'li yıllarda, kişisel inanç meselesinden ziyade politik bir eylemdi ve çoğu zaman Hristiyan olmanın ne anlama geldiğine dair birçok anlayışı içeren toplumsal bir olaydı.¹³² Bu dönemdeki sanatçılar, konularını çeşitli dini ve siyasi ilişkilerde betimlemekte ustalaşmıştı ve Bizans, Karolenj, Anglo-Saxon ve Roma kaynaklarından liberal ve yaratıcı bir biçimde faydalanmışlardır.¹³³

II. Henrich'nin ölümünden sonra, Ottonien stili, minyatür resim sanatında ve diğer alanlarda ani bir değişiklik yaşadı. Önce kısa bir duraklama, sonra hızlı ve ani bir düşüş yaşamıştır.¹³⁴ II. Henrich'in 1024'te ölümü üzerine bazı çekişmelerden sonra, II. Conrad Kutsal Roma İmparatoru olarak seçildi ve Sal hanedanını kurdu. Salianlar bir asırdır 1125 yılına kadar imparatorluk unvanını taşıdılar. Sal hanedanlığı imparatorları Ottoluların öncülük ettiği başarılı

¹³⁰Stephen Wagner, "Establishing a Connection to Illuminated Manuscriptsmade at Echternach in the Eighth and Eleventh Centuries and Issues of Patronage, Monastic Reform and Splendor", s.53-54.

¹³¹Stephen Wagner, "Establishing a Connection to Illuminated Manuscriptsmade at Echternach in the Eighth and Eleventh Centuries and Issues of Patronage, Monastic Reform and Splendor", s.54-55.

¹³²Ittai Weinryb, "HildesheimAvant-Garde: Bronze,Columns, and Colonialism", s.746.

¹³³Eliza Garrison, *Ottonian Imperial Art and Portraiture The Artistic Patronage of Otto III and Henry II*, s.8.

¹³⁴Franz Jacobi, *Buchmalerei In Ihren Stilistischen Entwicklungsphasen Mit 6 Farbtaeeln Und 64 Abbildungen Nebst Einer Bibliographie*, s.26.

politikaların birçoğunu takip ederek, merkezi emperyal yönetim kurumlarını istikrarlı bir şekilde inşa etiler.¹³⁵ Bu yüzdendir ki Otto ve Sal Rönesansları birbirinden ayrı olarak ele alınmamaktadır.

Sonuç

Sonuç olarak Büyük Otto'nun Charlemagne'dan sonra kurduğu ve ardıllarının devam ettirdiği ve Katolik Kilisesi'nin desteğiyle inşa ettiği Alman İmparatorluğu, Avrupa'nın en büyük imparatorluğu olarak adlandırılmaktadır. Görüldüğü üzere daha önceleri Almanlar hakkında çok fazla bilgi bulunmamaktaydı; ancak dikkat edilecek olunursa Otto'lu imparatorların kazanımları sayesinde Alman imparatorluğu saygınlık kazanmış ve uzun süre varlığını sürdürmüştür.

İşte tam da bu durumda Elliot Wolfson'un şu sözü akla gelmektedir:

“ Konuşmayanların konuşanlardan daha yüksek sesle konuştukları nedir? Bu durumda tarihte kaç tane Rönesans olduğu sorusu sıkça gündeme gelmektedir. Dolayısıyla “Rönesans mı yoksa Rönesanslar mı?” Hangisini tartışmalıyız ya da kullanmalıyız?¹³⁶

Yani tarihte sadece İtalyan Rönesans'ı mı var herkesin bildiği ve de belleklere kazınan. Yoksa gerçekte başka Rönesanslar da var mıydı? Daha öncekiler kabul edilmeli mi yoksa tek tip Rönesans mı kabul edilmeli...¹³⁷

Aslında bu soruları düşünüp tartışmaktan ziyade bu Rönesansların her birinin ayrı ayrı incelenerek tanınması gerekmektedir. İşte bunlardan biri de Alman İmparatorluğuna saygın bir kimlik ve millet olma duygusunu kazandıran ve de Karolenj ile XII. Yüzyıl Rönesansları arasında bulunan Otto Rönesansı'dır.

KAYNAKÇA

ACCONCI, Alessandra, “Mozaik, Resim, Oyma Eser, Vitray, Zemin, Kitap”, *Orta Çağ Katedraller, Şövalyeler, Şehirler*, (Ed: Umberto Eco),(Çev:Leyla Tonguç Basmacı), Alfa yay, İstanbul 2015, ss:679-710.

ALSTON, G.Cyprian, “Cluny”, *The Catholic Encyclopedia*,c.IV., The Encyclopedia yay., New York 1913, ss.73-74.

ARTZ, Frederick B., *Orta Çağların Tini İS 200-1500 Tarihsel Bir Gözlem*, (Çev: Aziz Yardımlı), İdea yay., İstanbul 2006.

ARTZ, Frederick B., *The Mind of the Middle Ages An Historical Survey A. D. 200-1500*, Chicago and London, 1980.

¹³⁵Jason P.Coy, *A Brief History Of Germany*, s.34.

¹³⁶ Frederick B. Artz, *The Mind of the Middle Ages An Historical Survey A. D. 200-1500*, Chicago and London, 1980; Jacques Le Goff, *Medieval civilization 400-1500*, Oxford, 1988.

¹³⁷ Pinar Ülgen, “XII. Yüzyılda Avrupa’da Erken Rönesans “Bilimsel Dönüşümün Başlaması”, s.163.

- BASEDOW, Jürgen- Klaus J.Hopt– Reinhard Zimmermann, *Handwörterbuch des Europäischen Privatrechts*, Band I (Abschlussprüfer-Kartellverfahrensrecht), Mohr Siebeck Verlag, Hamburg 2009.
- BAUER, Susan Wise, *Orta Çağ Dünyası Roma İmparatoru Büyük Constantinus'un Hristiyanlığı Kabul Etmesinden I. Haçlı Seferi'ne*, (Çev: Mehmet Moralı), Alfa yay, İstanbul 2014.
- BECKWITH, John, *Early Medieval Art*, Preager Publisher, New York 1964.
- BENVENUTI, Anna, “Eğitim ve Yeni Kültür Merkezleri”, *Orta Çağ Katedraller, Şövalyeler, Şehirler*, (Ed: Umberto Eco), (Çev: Leyla Tonguç Basmacı), Alfa yay, İstanbul 2014, ss230-233.
- BISOGNO, Armando “Bin Yılın Sonunda Eskatolojik Kavramlar”, *Orta Çağ Katedraller, Şövalyeler, Şehirler*, (Ed: Umberto Eco), (Çev: Leyla Tonguç Basmacı), Alfa yay, İstanbul 2014, ss:399-403.
- BROWN, Phyllis R.- Stephen L.Wailes, *A Companion to Hrotsvit of Gandersheim (fl. 960) Contextual and Interpretive Approaches*, C.34, Brill, Leiden Boston 2013.
- COY, Jason P., *A Brief History of Germany*, Facts On File An imprint of Infobase, New York, 2011.
- ÇIVGIN, İzzet, *Orta Çağ Tarihi*, Maya Akademi Yayınları, Ankara 2008.
- DAVIDS, Adelbert, *The Empress Theophano: Byzantium And The West At The Turn of The First Millenium*, Cambridge University yay, 2002.
- DELBRUCK, Hans, *Die Weltgeschichte für Alle Nach dem Werke von Das Mittelalter*, (düz: Konrad Molinski), Salzwasser, Berlin 1929.
- DORGERLOH, Stephan, *Ottonen and Sachsen-Anhalt Von Der Peripherie Zur Zentralregion In Europa*, zentrum für mittelalterausstellungen.
- DROSTE, Hilja –Ines Lauffer, *Kleine Kunstgeschichte Deutschlands*, Philip von Zabern yay.
- FLURRY, Stephen, “The Unholy Roman Empire”, *Germany and the Holy Roman Empire*, Amerika 2007, ss:15-21
- FUHRMANN, Herrn Horst, *Karl Ferdinand Werner Karl Der Große Oder Charlemagne? Von Der Aktualität Einer Über holten Fragestellung*, S.4, Der Bayerischen Akademie Der Wissenschaften, München 1995.
- FULBORK, Mary, *Almanya'nın Kısa Tarihi*, (Çev: Sabri Gürses), Boğaziçi Üniversitesi yay., İstanbul 2017.

- FULBROOK, Mary, *A Concise History of Germany*, Cambridge University yay, İngiltere 2004.
- GARRISON, Eliza, *Ottonian Imperial Art and Portraiture The Artistic Patronage of Otto III and Henry II*, Routledge Taylor & Francis Group, New York 2016.
- GEPP, Miriam, “Buchmalerei, Schatz kunst Und Skulptur”, Institut Für Kunstgeschichte Der Universität Stuttgart, July 2003, ss:1-8.
- GIROLAMA, Catia Di, “Sakson Hanedanı ve Kutsal Roma İmparatorluğu”, *Orta Çağ Barbarlar, Hristiyanlar, Müslümanlar*, (Ed: Umberto Eco), (Çev:Leyla Tonguç Basmacı), Alfa Yay, İstanbul 2015, ss:248-252.
- GOFF, Jacques Le, *Medieval Civilization 400-1500*, Oxford 1988.
- GOFF, Jacques Le, *Avrupa'nın Doğuşu*, (Çev: Timuçin Binder), Literatür yay, İstanbul 2017.
- GRABAR, Andre, *The Art of The World The Art of The Byzantine Empire*, Greystone yay, New York.
- GRABOWSKI, Antoni, *The Construction Of Ottonian Kingship Narratives And Myth In Tenth-Century Germany*, Amsterdam University yay, Amsterdam 2018.
- HELZEL Frank, *Himmlers Und Hitlers Symbolpolitik Mit Mittelalterlichen Herrschern König Heinrich I. (919-936) Und Kaiser Otto I. (936-973) In Ihren Nationalgeschichtlichen Rollen Im Schlussteil Des Zweiten Dreissigjährigen Kriegs 1914-1945*, Bad Wildungen, November 2011.
- İNALCIK, Halil, *Seçme Eserleri-V Rönesans Avrupası Türkiye'nin Batı Medeniyetiyle Özdeşleşme Süreci*, Türkiye İş Bankası Kültür Yay, İstanbul 2013.
- JACOBI, Franz, *Die Deutsche Buchmalerei In Ihren Stilistischen Entwicklungsphasen Mit 6 Farbentafeln Und 64 Abbildungen Nebst Einer Bibliographie*, F.Bruckmann A.-G., Münih.
- JOHANEK, Peter, *Die Sachsenkriege Karls des Großen und der Besuch Papst Leos III. in Paderborn 799 im Gedächtnis der Nachwelt*, 2000.
- JOSEPH, Wilson, “Holy Anointment and Realpolitik in the Age of Otto I”, James Madison University, ss.1-8.
- KERR, Gordon, *Charlemagne'dan Lizbon Antlaşması'na Avrupa'nın Kısa Tarihi*, (Çev: Cumhuriyet Atay), Kalkedon yayıncılık, İstanbul 2011.
- KINDER, Hermann – Werner Hilgemann, *Dünya Tarihi Atlası Cilt I Başlangıçtan Fransız Devrimi'ne Kadar*, (Çev: Leyla Uslu), Odtu yay, Ankara 2006.

- KLAWITTER, Nils – Dietmar Pieper, *Das Reich der Deutschen Wie wir eine Nation wurdenty*, Deutsche Verlags-Anstalt, Almanya- Münih 2016.
- KLEINHENZ, Christopher, *Medieval Italy An Encyclopedia*, (yrd ed:John W. Balker, .Gail Geiger, Richard Lansing), Routledge Taylors & Francis Group, New York 2004.
- KLEMM, Elisabeth, “Katalog der illuminierten Handschriften der Bayerischen Staatsbibliothek in München 2”, *Die ottonischen und frühromanischen Handschriften der Bayerischen Staatsbibliothek*, Reichert Verlag, 2004, ss:6-24.
- KREN, Thomas-, Elizabeth C.Teviotdale - Adam S.Cohen– Kurds Barstow, *Masterpieces of The J.Paul Getty Museum Illuminated Manuscripts*, Los Angeles 1997.
- KREN, Thomas, *Illuminated Manuscripts of Germany and Central Europe in The J. Paul Getty Museum*, Getty Publications, Los Angeles.
- LERNER, Robert E. Standish Meacham, Edward McNall Burns, *Western Civilizations Twelfth Edition*, W.W.Norton yay, London 1993.
- LICCIARDELLO, Pierluigi, “Tarih yazımı”, *Orta Çağ Barbarlar, Hristiyanlar, Müslümanlar*, (Ed: Umberto Eco), (Çev:Leyla Tonguç Basmacı), Alfa Yay, İstanbul 2015, ss:617-621.
- MACDONALD, Brad, *The Holy Roman Empire in prophecy*, Philadelphia Church of God, Amerika 2015.
- MACLEAN, Simon, *Palaces, Itineraries and Political Order in the post-Carolingian Kingdoms*, University of Saint Andrews, 2014.
- MATTHEW, Donald, *Orta Çağ Avrupası Atlaslı Büyük Uygarlıklar Ansiklopedisi*, (Çev.Mehmet Ali Kılıçbay.), c.VI. , İletişim yay, İstanbul 1998.
- MCEVEDY, Colin, *Orta Çağ Tarih Atlası*, (Çev: Ayşen Anadol), Sabancı Üniversitesi, İstanbul 2004.
- MCKITTERICK, Rosamond, “Ottonian intellectual culture in the tenth century and the role of Theophanu”, *Early Medieval Europe*, c.2, S.1, 1993, ss:53-74.
- METZNER, Ernst Erich –Susanne Habel, “Kaiser Otto I. Und seine Sprößlinge”, *Sudetendeutsche Zeitung*, S.32, 2014, ss.8-9.
- NORRIS, Michael, *Medieval Art A Resource For Educators*, The MetropolitanMuseum of Art, New York.
- PACE,Valentino, “Görsel Sanatlar Giriş”, *Orta Çağ Barbarlar, Hristiyanlar, Müslümanlar*, (Ed: Umberto Eco), (Çev: Leyla Tonguç Basmacı), Alfa yay, İstanbul 2015, ss: 708-714.

- PERNAU, Winfried Die Ottonen und ihre politische und kulturelle Bedeutung, trz.
- PFITZER, Klaus, *Reformation, Humanismus, Renaissance*, (Düz: Gerhard Henke-Bockschatz), Almanya 2015.
- POLLIO, Giorgia, “Almanya ve İtalya’da Otto Donemi”, *Orta Çağ Barbarlar, Hristiyanlar, Müslümanlar*, (Ed: Umberto Eco), (Çev: Leyla Tonguç Basmacı), Alfa yay, İstanbul 2015, ss: 854-861.
- RAIOLA, Marcella, “Anarşi Döneminde Papalık”, *Orta Çağ Barbarlar, Hristiyanlar, Müslümanlar*, (Ed: Umberto Eco), (Çev: Leyla Tonguç Basmacı), Alfa Yay, İstanbul 2015, ss.244-247.
- REUDENBACH, Bruno, “Kültürel Fusionsen Herkunft, Formung Und Aufgaben Der Kunst Im Frühen Mittelalter”, *Geschichte Der Bildenden Kunst In Deutschland Karolingische Und Ottonische Kunst*, Deutscher Taschenbuch Verlag, Münih, ss:9-20.
- SCHIAVI, Luigi Carla, “Almanya: Hildesheim, Köln, Speyer”, *Orta Çağ Katedraller, Şövalyeler, Şehirler*, (Ed: Umberto Eco), (Çev: Leyla Tonguç Basmacı), Alfa Yay, İstanbul 2015, ss: 749-753.
- SCHMIDT, Adolf, “Westwerke und Doppelchöre Höfische und liturgische Einflüsse auf die Kirchenbauten des frühen Mittelalters”, *Westfälische Zeitschrift- Zeitschrift für vaterländische Geschichte und Altertumskunde*, S.106, 1956, ss:347-438.
- SCHNEIDMULLER, Bernd, “Imperium und Pergament-Wege zum Heiligen Römischen Reichs”, *Pracht auf Pergament. Schätze der Buchmalerei von 780 bis 1180*, Münih 2012, ss:25-45.
- SCHNEIDMULLER, Bernd, “Otto Der Grosse (936-973)”, *Die Deutschen Herrscher Des Mittelalters. Historische Portraits von Heinrich I. Bis Maximilian I. (919-1519)*, Beck, Münih 2003, ss: 35-61.
- SCHNEIDMULLER, Bernd, “Sehnsucht nach Karl dem Großen. Vom Nutzeneinstoten Kaisers für die Nach geborenen”, *Geschichte in Wissenschaft und Unterricht*, 2000, ss.284-301.
- SODANO, Giulio, “Macar Krallığının Doğuşu ve Latin Hristiyanlığını Kabul Edişi”, *Orta Çağ Katedraller, Şövalyeler, Şehirler*, (Ed: Umberto Eco), (Çev: Leyla Tonguç Basmacı), Alfa yay, İstanbul 2014, ss: 115-118.
- STORTI, Francesco, “IX ve X yüzyıllarda Saldırlar ve İstilalar”, *Orta Çağ Barbarlar, Hristiyanlar, Müslümanlar*, (Ed: Umberto Eco), (Çev: Leyla Tonguç Basmacı), Alfa Yay, İstanbul 2015, ss.226-230.

- ÜLGEN, Pınar, “ XII. Yüzyılda Avrupa’da Erken Rönesans “Bilimsel Dönüşümün Başlaması” ”, I.Uluslararası Sosyal Bilimler Araştırmaları Kongresi, Saraybosna 2015, ss:159-174.
- VALERIO, Adriana, “ Kadınların İktidarı”, *Orta Çağ Barbarlar, Hristiyanlar, Müslümanlar*, (Ed: Umberto Eco), (Çev: Leyla Tonguç Basmacı), Alfa yay, İstanbul 2015, ss:315-321.
- WAGNER, Stephen, “Establishing a Connection to Illuminated Manuscriptsmade at Echternach in the Eighth and Eleventh Centuries and Issues of Patronage, Monastic Reform and Splendor”, *Peregrinations: Journal of Medieval Art and Architecture*, c.3, S.1, 2011, ss:49-82.
- WEINRYB, Ittai “Hildesheim Avant-Garde: Bronze, Columns, and Colonialism”, *Speculum Medieval Academy of America*, c.93, S.3, july 2018, ss:728-782.
- ZEY, Claudia, “Papsttum und Investiturstreit”, *Heiliges Römisches Reich Deutscher Nation 962 bis 1806: Von Otto dem Großen bis zum Ausgangdes Mittelalters: Essays*. (Zurich Open Repository and Archive), Sandstein yay, Zurich 2006, ss:147-157.